

OŠ ŽIRI

IZGUBLJENO S PREVODOM?

slovenščina
raziskovalna naloga

Avtorici: Lana BOGATAJ
Lara JENKO

Mentorici: Sabina KRAMER, prof. angleščine in nemščine
Petra NOVAK, prof. slovenščine, univ. dipl. bibl.

Žiri, 2024

I KAZALO VSEBINE

Povzetek	3
Zahvala	4
1 Uvod.....	5
1.1 Namen in cilji raziskovalne naloge.....	5
1.2 Hipoteze	5
2 Teoretični del.....	6
2.1 Otroška književnost	6
2.1.1 Slikanica.....	6
2.2 Prevod.....	7
2.2.1 Dileme pri prevajanju.....	7
2.2.2 Prevodi mladinskih del/slikanic.....	8
2.2.3 Prevodi poezije.....	8
2.2.4 Vloga ilustracije	9
2.2.5 Slovenski prevajalci mladinske književnosti.....	9
2.3 Predstavitev izbranih del	10
2.3.1 Julia Donaldson – Zverjasec	10
3 Raziskovalni del	11
3.1 Metodologija.....	11
3.1.1 Opis vzorca	11
3.1.2 Zbiranje podatkov.....	11
3.1.3 Obdelava podatkov	12
3.2 Rezultati in razprava.....	12
3.2.1 Prevajanje glagolov v knjigi Zverjasec.....	12
3.2.2 Intervjuji.....	33
3.2.2.1 Boštjan Gorenc.....	33
3.2.2.2 Agnes Peterlin Pisanski	37
3.2.2.3 Mojca Brglez.....	40
3.2.2.4 Silvana Orel Kos.....	42
3.2.3 Odgovor Katje Plemenitaš v elektronski obliki	47
3.2.4 Razprava.....	48
4 Zaključek	53
5 Viri.....	54

II KAZALO SLIK IN FOTOGRAFIJ

Slika 1: Zverjasec	11
Slika 2: The Gruffalo	11
Slika 1: Boštjan Gorenc	33
Slika 4: Agnes Pisanski Peterlin	37
Slika 5: Mojca Brglez	40
Slika 6: Silvana Orel Kos	42
Slika 7: Odgovor Katje Plemenitaš	47
Slika 8: Dodatno pojasnilo Katje Plemenitaš.....	47

POVZETEK

V raziskovalni nalogi sva se osredotočili na slovenski prevod angleške slikanice *Zverjasec*. Pogledali sva, s katerimi dilemami se srečujejo prevajalci med prevajanjem besedila v slovenščino, še posebej pa sva pod drobnogled vzeli prevode glagolov. V teoretičnem delu sva predstavili glavne značilnosti otroške književnosti, krajše predstavili izbrani delo in osnovne informacije o prevajanju v različnih književnih vrstah. V raziskovalnem delu sva postavili pet hipotez, povezanih s temo, ki sva jih nato s pomočjo štirih intervjujev in primerjavo med glagoli v izhodiščnem in prevedenemu delu poskusili potrditi oz. ovreči. S pomočjo intervjuvancev s področja prevajanja sva dobili še boljši vpogled v težave, ki nastanejo pri prevajanju in njihove rešitve.

Ključne besede: prevajanje, otroška književnost, dileme, rešitve, Zverjasec, glagol

Abstract

In this research paper we focused on the Slovenian translation of the English picture book *The Gruffalo*. We searched the dilemmas that translators face when translating text into Slovenian. We mainly focused on the translation of verbs. In the theoretical part, we presented the main features of children's literature, briefly introduced our selected work and we provided basic facts on translation in different literary genres. In the research part, we introduced five hypotheses related to the topic, which we then tried to support or reject. We did that by comparing between the verbs in the source and translated work and with the help of four interviews. We gained even more insight into the problems that arise in translation and their solutions with the help of some interviewees from the field of translation.

Keywords: translation, children's literature, dilemmas, solutions, Gruffalo, verb

ZAHVALA

Najprej bi se radi zahvalili mentoricama Sabini Kramer in Petri Novak, ki sta nama bili ves čas v pomoč in podporo.

Radi bi se zahvalili vsem profesorjem Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, ki so si vzeli čas in odgovorili na najina vprašanja. Prav tako gre zahvala prevajalcem, ki so se z veseljem odzvali na najina vprašanja. Ključnega pomena pri raziskovalni nalogi so bili intervjuji, zato bi se radi zahvalili tistim, ki so se odzvali in odgovorili na vprašanja o njihovih izkušnjah s področja prevajanja. Prav s temi podatki smo dobili pristen, pravi vpogled v to, kakšne dileme nastanejo pri prevajanju. Posebej bi se radi zahvalili gospe Silvani Orel Kos, ki si je vzela veliko časa in pokazala toliko truda in pripravljenosti ter tako odgovorila na številna najina vprašanja.

1 UVOD

Knjige povezujejo ljudi z vseh koncev sveta, združujejo ljudi različnih ras, ver, kultur, starosti, itd.. Po vsebini so si zelo različne, nekatere so leposlovne, zgodovinske tehnične ..., vse namenjene drugim skupinam ljudi. Knjiga ima lahko enega ali več avtorjev. Veliko knjig, predvsem starih, pa ga celo nima oz. ni znan. Knjige so nosilke znanja in zgodb, z vsebino so lahko obsežne in presegajo posameznikov spomin, kar jih je napravilo izredno uporabne. Uporabljali so jih že v preteklosti, preko njih so komunicirali intelektualci, knjige pa so nas tako pripeljale bližje k dopisovanju in izmenjavi znanja. Pripomogle so k ohranitvi informacij in znanja, ter njihovi nadgradnji skozi čas. Knjigo lahko primemo v roke, jo preberemo, si jo ogledamo, v njej najdemo informacije ali pa se z njo v roki le sprostimo in pozabimo na svet okoli nas.

1.1 NAMEN IN CILJI RAZISKOVALNE NALOGE

Namen najine raziskovalne naloge je bil razkritje jezikovnih, kulturnih in literarnih izzivov, s katerimi se soočajo prevajalci pri prenašanju angleških literarnih del v slovenščino. Želeli sva odkriti kako se angleška literarna dela prevajajo in prilagajajo slovenskemu kulturnemu okolju, ter kako ta proces vpliva na branje in interpretacijo knjig. Zanimalo naju je kako prevodi angleških knjig v slovenščino prispevajo k mednarodni literarni interakciji in širjenju literarnih del preko jezikovnih meja. Želeli sva prispevati k boljšemu razumevanju prevajalskih procesov in povečati zavest o pomembnosti kvalitetnih prevodov za kulturno izmenjavo.

1.2 HIPOTEZE

V šoli in doma se pogosto srečujemo s prevedenimi deli, že odkar sva bili mlajši. Zdi se nama, da bi informacije pridobljene s pomočjo raziskovalne naloge marsikomu pripomogle v vsakdanjem življenju. Tekom raziskovalne naloge sva si zastavili naslednjih pet hipotez, ki sva jih kasneje ovrgle ali potrdile.

1. Prevajalci angleške fraze poslovenijo.
2. Besedila je težje prevajati iz angleščine v slovenščino kot iz slovenščine v angleščino.
3. Angleški preteklik v slovenskem izvodu ostane preteklik.
4. Glagolski vid se pri prevajanju ne spreminja.
5. Ilustracije vplivajo na oblikovanje prevoda.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 OTROŠKA KNJIŽEVNOST

Otroška književnost je posebna vrsta književnosti, namenjena otrokom. Gre za literaturo, ki je pisana z mislijo na mlade bralce, običajno otroke od dojenčkov do mladostnikov. Otroška književnost ima svoje značilnosti in cilje, ki se razlikujejo od književnosti za odrasle. Nekateri ključni elementi in značilnosti otroške književnosti so preprost jezik, zgodbe in tematika, ilustracije in različni žanri. Preprost jezik omogoča, da je besedilo razumljivo in dostopno za otroke mlajših let. Zgodbe v otroški književnosti so običajno osredotočene na tematike, ki so pomembne za otroke, kot so prijateljstvo, družina, samostojnost, odraščanje, učenje vrednot, in raziskovanje sveta okoli sebe. Prav tako pogosto vključujejo domišljjske elemente in fantastiko. Ilustracije so pogosto pomemben del otroške književnosti, še posebej za mlajše otroke. Slikanice, na primer, združujejo besedilo in slike, da bi prenašale zgodbo. Otroška književnost vključuje različne literarne žanre, kot so pravljice, basni, zgodbe, pesmi, in tudi mladinske romane. Tako otrokom ponuja raznolike literarne izkušnje. Predstavlja pomemben del otrokove izobrazbe in zabave, saj omogoča otrokom, da raziskujejo svet literature, razvijajo domišljijo, razumejo vrednote ter razvijajo bralno pismenost. Prav tako ima vpliv na oblikovanje otrokovega značaja in osebnosti, saj jim ponuja priložnost za razmišljanje o moralnih in etičnih vprašanjih. Otroška umetnost je pomemben del otroškega razvoja, saj spodbuja raznolike vidike njihove rasti in izobraževanja. Organizacije, kot so šole, knjižnice, muzeji in gledališča, pogosto ponujajo programe in dogodke, ki omogočajo otrokom, da se vključijo v umetniške dejavnosti in delijo svoje stvaritve z drugimi (Milošič, 2012).

2.1.1 Slikanica

Slikanica je posebna oblika otroške literature, ki združuje besedilo in ilustracije ter je namenjena najmlajšim bralcem, predvsem dojenčkom, malčkom in predšolskim otrokom. Oblikovana je tako, da spodbuja vizualno razumevanje zgodbe in omogoča otrokom, da raziskujejo svet besed in slik. Besedilo v slikanici je običajno preprosto, kratko in jasno. Besede so izbrane tako, da so primerne za starostno skupino, za katero je slikanica namenjena. Besedilo služi kot osnovna pripovedna nit, ki otroku predstavi zgodbo. Ilustracije so ključni del slikanice. Slike v slikanicah so običajno barvite, privlačne in bogato ilustrirane. Podpirajo besedilo in pomagajo otrokom razumeti zgodbo ter razpoznavati like, prizore, in dogodke. Prav tako spodbujajo otrokovo domišljijo. Slikanice pogosto vključujejo teme, ki so pomembne za otrokov razvoj, kot so oblikovanje čustvene inteligence, razvijanje jezikovnih sposobnosti, spodbujanje domišljije in razvoj bralnih veščin. Slikanice omogočajo interaktivnost med bralcem in besedilom ter slikami. Otroci lahko postavljajo vprašanja, komentirajo slike, prepoznavajo predmete in like ter se pogovarjajo o dogodkih v zgodbi. Slikanice so pomembno orodje za spodbujanje ljubezni do branja pri otrocih in začetek njihovega literarnega izobraževanja. Ponujajo tudi priložnost za kakovosten čas preživet med odraslimi in otroki, saj lahko skupno prebiranje slikanic krepí medsebojne odnose in spodbuja učenje. Prav tako jim omogočajo, da se poistovetijo z junaki in se učijo o svetu okoli sebe na način, ki je zanje razumljiv in privlačen (Marčun, 2015).

2.2 PREVOD

Prevod je proces prenašanja besedila, govora ali drugih jezikovnih vsebin iz enega jezika v drugega. Prevajalec, ki opravlja prevod, se trudi ohraniti pomen in sporočilo izvirnega besedila ter ga izraziti v ciljnem jeziku, da bi ciljni bralci lahko razumeli in dojemali to sporočilo. Prevod ni le besedna zamenjava, temveč tudi prenos kulture, konotacij, stilističnih elementov in konteksta izvirnega jezika v ciljni jezik. Prevajalci morajo imeti temeljno znanje o jezikih, iz katerih prevajajo in v katere prevajajo. To vključuje razumevanje slovnice, besednjaka, skladnje in družbene kulture obeh jezikov. Upoštevati morajo ciljni kontekst, to je občinstvo, za katerega prevajajo. Besedilo se lahko prilagodi za različne ciljne skupine, kot so bralci, poslušalci ali gledalci. Kvaliteten prevod je tisti, ki uspešno posreduje sporočilo in pomen besedila iz enega jezika v drugega, ob upoštevanju vseh jezikovnih in kulturnih odtenkov (Gorjak in Drobne, 2019).

2.2.1 Dileme pri prevajanju

Podomačevanje pri prevajanju predstavlja problem, ko se prevajalec odloči, da bo prilagodil izvirno besedilo tako, da bo sprejemljivejše za občinstvo in njihovo kulturo. To lahko vključuje spremembe v terminologiji, kulturnih referencah, stilu in kontekstu besedila, da bi bilo bolj razumljivo. Leta 1813 je nemški teolog in prevajalec Friedrich Schleiermacher objavil vplivno razpravo *O različnih metodah prevajanja*. V njej je med drugim zapisal, da ima »pravi« prevajalec, tj. prevajalec, ki poustvarja znanstvena in umetniška besedila v nasprotju s komercialnimi, na voljo dve poti: lahko poskuša pripeljati bralca k avtorju ali pa avtorja k bralcu. Približno do sedemdesetih let 20. stoletja je prevodna veda gojila skoraj izključno orientacijo po izhodiščnem jeziku oziroma besedilu. Nato pa se je pojmovanje izvirnega besedila razširilo tudi na spremljajoče dejavnike, družbo in kulturo, in preusmerilo žarišče proti ciljnemu besedilu – prevodu – in njegovemu kulturnemu kontekstu. K temu razvoju sodijo funkcijske teorije prevajanja, kakršno sta utemeljila npr. Hans Vermeer in Katharina Reiss: prevod moramo podrediti funkciji, ki naj bi jo besedilo opravljalo, in ga ocenjevati po kriteriju, koliko mu to uspeva (Grošelj, 2016).

Ena izmed dilem je tudi prevajanje lastnih imen. Lastna imena zajemajo širok spekter besed; sem sodijo osebna lastna imena (poimenovanje bitij – ljudje, bajeslovna bitja ...), vsa zemljepisna imena (naselbinska imena in nenaselbinska imena), tudi imena stvarnih danosti (sem sodijo imena nebesnih teles, ustanov, časopisov ...). Po pravilih slovenskega pravopisa se vsa lastna imena zapisujejo z veliko začetnico. Lastnih imen, tako geografskih kot tudi osebnih, prevajalec naj ne bi prevajal oziroma spreminjal.

V otroški literaturi najdemo več izjem, saj se avtorji prevodov želijo čim bolj približati ciljni publiki. Pri prevajanju lastnih moramo biti previdni, dobro moramo poznati tudi okoliščine prevajanja. Preden se lotimo prevajanja lastnih imen (seveda jih najprej v besedilu poiščemo), moramo preveriti, ali so v izvirniku pravilno zapisana. Pri prevajanju ni potrebno iskati sopomenk, včasih zadostuje to, da se poigramo s svojimi spomini in medtem ko razmišljamo, se rešitev naenkrat »prikaže«.

Imena in priimke ljudi po navadi prenesemo in ohranimo, kot so zapisana v izvirnem jeziku. Izjeme predstavljajo monarhi, svetniki ter imena papežev; le-te včasih sicer prevedemo, vendar zgolj v primerih, če so transparentna. Pri prevajanju zemljepisnih izrazov mora prevajalec biti pozoren, da so le-ta v prevodih aktualizirana, ali z drugimi besedami – preveriti

je potrebno izraze v najnovjšem geografskem leksikonu ali atlasu, če pa je potrebno, pa se naj izraz preveri tudi pri ustrezni ambasadi. Ne smemo pozabiti spoštovati želje dežele, ki hoče določiti ali je morda že določila lastno izbiro imen za svoje zemljepisne danosti. Še posebej pomembno je, da si prevajalec ne izmišlja novih zemljepisnih izrazov.

Prav tako lahko problem postane prevajanje frazemov. Prevajanje frazemov in stalnih besednih zvez je proces, ki od prevajalca zahteva dobro poznavanje tako izhodiščnega kot tudi ciljnega jezika in njunih kultur. Govorci v določenih jezikovnih sistemih uporabljajo različne besedne zveze, ko želijo izraziti enak pomen, zato se zgodi, da je frazem govorcem enega jezikovnega sistema lahko ugotovljiv, medtem ko je govorcem drugega jezikovnega sistema povsem nejasen in jim predstavlja nesmisel. Ta pojav nastopi zaradi kulturno specifičnih elementov in dejavnikov kot so religija, geografsko območje, različne ideologije in družbeni sloji. Govorci različnih jezikov lahko svet že glede na kraj bivanja dojemajo povsem različno in posledično s svojimi ideologijami vplivajo na izražanje pomenov. Različni jezikovni sistemi vsebujejo različno število frazemov, ki jih zaradi posebnosti in kulture določenega jezika vnaprej ne gre predvideti. Prevajalci pa zaradi tega pri prevajanju uporabljajo različne prevajalske postopke oz. strategije, ki so zaradi specifičnih kulturnih značilnosti jezikovnih sistemov nujne. Težave pri prevajanju frazemov lahko nastopijo zaradi neustreznih jezikovnih pripomočkov (Grošelj, 2016).

2.2.2 Prevodi mladinskih del/slikanic

Prevajalec ima svobodo pri spreminjanju, dalšanju in krajšanju besedila ter izpuščanju in dodajanju delov pod pogojem, da prevajalec s tem besedilo prilagodi razumevanju otroka. Pomembnejše je dejstvo, da prevajalec razmisli o težavah, ki bi se lahko pri razumevanju pojavile, in da predvidi bralčev odziv na prevod. Pomembno je tudi, da je prevajalec otroške književnosti dober poznavalec vzgojnih, estetskih in jezikovnih meril, ki so primerna za otroke določene starosti, katerim je delo namenjeno. V predbralnem starostnem obdobju, v katerega spadajo mlajši otroci stari 2-8 let, je najbolj priljubljena zvrst pravljica. Otroci skozi interpretacijo pravljice z nazornimi primeri spoznavajo svoje okolje, vrednote in socialna razmerja. Pomembno je, da prevajalec literarnega dela najprej opredeli ciljno skupino bralcev oziroma poslušalcev, ki jim je delo namenjeno. Kadar so to otroci v predbralnem obdobju, mora imeti v mislih, da prevaja nazorno, saj abstraktnega besedišča otroci ne bodo razumeli oziroma podoživeli. Prav tako mora skrbno izbrati besedišče iz doživljajskega sveta otrok ter sestavljati preproste povedi, da se otroci med poslušanjem ne izgubljajo. Izogibati se mora dolgih stavkov ter uporabi tujk in izrazov, ki jih otroci ne razumejo, hkrati pa se mora dobro zavedati svoje in pripovedovalčeve perspektive. Prevajalec mora biti poleg naštetega pozoren na humor, nagajivost in smešne situacije, ki jih ustrezno prevede, predstavi ali iznajdljivo ponaredi skladno z jezikovnim sistemom ciljnega jezika. Če dobro opravi svoje delo, se lahko otrok vživi v pravljico, se enači z glavnimi junaki, sočustvuje z njihovimi stiskami in porazi ter se veseli ob njihovih dosežkih in zmagah. Hkrati se mora tudi zavedati pomembnega dejstva, da bralci istega starostnega obdobja v drugi kulturi niso doživeli enakih izkušenj kot bralci izhodiščne kulture (Gorjak in Drobne, 2019; Još, 2022) .

2.2.3 Prevodi poezije

Na področju prevajalskih študij raziskovalci namenjajo del svojih raziskovalnih naporov prav posebnostim v procesu prevajanja poezije. Po Lefeveru povzamemo sedem najpogostejših načinov prevajanja poezije:

1. Zvočni prevod, ki skuša poustvariti zvočno podobo izvirnega besedila in ki se obenem trudi prenesti ustrezne pomene.
2. Dobesedni prevod, kjer je poudarek na postopnem prevajanju besed in fraz in ki lahko pripelje do izgube smisla in sintaktičnih sprememb.
3. Metrični prevod, pri katerem je glavni kriterij prevajanja metra izvirnega besedila.
4. Prevod poezije v prozo je četrti način prevajanja.
5. Rimani prevod, pri katerem prevajalec zaide v dvojno zanko metra in rime.
6. Prevod v neriman jambski verz prav tako zaradi strukture omejuje prevajalca, čeprav ima, v primerjavi s prejšnjimi načini prevajanja, tudi svoje prednosti.
7. Interpretacija kot prevod, pri kateri je bistvo izvirnega besedila ohranjeno, oblika pa spremenjena. K tej vrsti prevajanja štejejo tudi imitacije izvirnika, ki imajo z izvirnikom skupen le naslov, sicer pa gre bolj kot za prevod za prevajalčevo pesem (Gorjak in Drobne, 2019)

2.2.4 Vloga ilustracije

Vsakič, ko je slikanica prevedena, se interpretacija celotnega konteksta spremeni. Čeprav ilustracije v prevodu običajno ostanejo nespremenjene, se namreč neizogibno spremenijo, ko jih preučimo v odnosu do prevedenega besedila. Prevajalci slikanic, v katerih ilustracije igrajo zelo pomembno vlogo, morajo zato poleg branja in pisanja v tujem in maternem jeziku obvladati tudi branje in interpretacijo vizualnih elementov in dekodiranje razmerja med verbalnimi in vizualnimi elementi. Kot pri prevajanju slikanic v prozi, je tudi pri slikanicah z besedilom v verzih naloga prevajalca zagotoviti, da se vsebina prevedene pesmi ujema z ilustracijami. Otrokom je v slikanici pomembna predvsem ilustracija, ki jo besedilo pravzaprav le dopolnjuje, saj ga mora nekdo brati. V primeru slikanic brez besedila, ki so namenjene najmlajšim otrokom, pa otroku govori slika sama. Glede na razporeditev besedila in ilustracij ločimo tri vrste slikanic (Zorko, 2019):

1. klasična slikanica, pri kateri je besedilo na eni, ilustracija pa na drugi strani, ali pa si besedilo in ilustracija posamezno stran delita, pri čemer ilustracije pogosto obrobajo besedilo.
2. slikanica, pri kateri se ilustracija razteza čez obe strani in se »razleze« med besedilo, ki pa je razdeljeno na manjše odlomke, ki so včasih vkomponirani v ilustracijo.
3. slikanica, pri kateri je besedilo likovno preurejeno in vključeno v samo ilustracijo

2.2.5 Slovenski prevajalci mladinske književnosti

Najprej sva pomislili na Jakoba J. Kendo, ki je prevedel eno izmed najbolj slavnih zbirk na svetu-*Harry Potter*. Za svoje prevajalsko delo je med letoma 2001 in 2005 petkrat zapored prejel nagrado Moja najljubša knjiga v kategoriji prevod, leta 2004 pa najvišje mednarodno odlikovanje za prevajalca mladinske književnosti, nagrado Častne liste Mednarodne zveze za mladinsko književnost. Drugi nama najbolj poznan je Boštjan Gorenc poznan tudi pod imenom Pižama. Kot prevajalec se ukvarja predvsem z otroško in fantazijsko literaturo. Med drugim je prevedel serijo knjig *Kapitan Gatnik* in fantazijski knjigi *Pesem ledu in ognja* ter *Dobra znamenja*. Maja Novak prevaja dela iz francoščine, italijanščine, srbsčine in angleščine, eno izmed njenih prevedenih del je *Zgodba mojega življenja*. Vasja Cerar je prevajal iz slovenščine v angleščino in obratno, med njegovimi najbolj znanimi prevodi so knjige iz serije o *Jadranu Krtu*, *Ezopove basni* in roman *Skrivnostni primer ali Kdo je umoril psa*.

2.3 PREDSTAVITEV IZBRANIH DEL

2.3.1 Julia Donaldson – Zverjasec

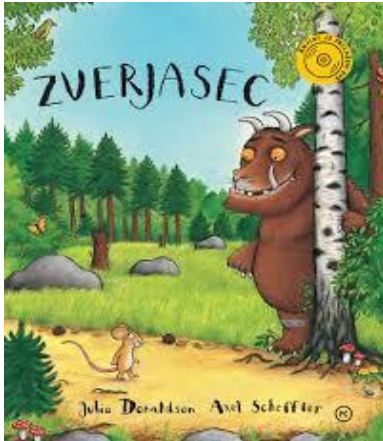
Zverjasec je britanska otroška slikanica avtorice Julie Donaldson in ilustratorja Axela Schefflerja. Pripoveduje zgodbo o miški, ki prehodi gozd in prelisiči različne plenilce, med njimi tudi Zverjasca. Prvotno je bila izdana leta 1999 v Združenem kraljestvu pri založbi Macmillan Children's Books. Z dolžino približno 700 besed je napisana v rimanih dvostihih s ponavljajočimi se verzi. Zverjasec je dosegel izjemen uspeh s prodajo več kot 13,5 milijonov izvodov in je prejel številne nagrade za otroško literaturo, med njimi tudi knjižno nagrado Nestlé Smarties. Knjiga je bila prevedena v več kot 20 svetovnih jezikov, v slovenščino jo je prevedel pesnik in prevajalec Milan Dekleva. Slikanica je bila prilagojena v igre in animirani film, ki je bil nominiran za oskarja.

Glavni lik, miška, je prevarant, ki s svojo iznajdljivostjo, lažmi, odločnostjo ter uporabo humorja zmede druge like in jih prepriča v svoje koristi. Prelisiči vse živali, ki bi jo na poti čez temni gozd rade snedle (lisica, sova, kača). Miška jih pretenta z zvijačo, da gre na obisk k prijatelju. Ta prijatelj je strašno bitje z imenom Zverjasec. Živalim v gozdu svojega strašnega prijatelja opisuje s prepričljivo in slikovito izbiro besed in obenem postaja drznejša in pogumnejša. Na koncu se sooči s svojim domišljjskim prijateljem sama, saj jo Zverjasec čaka za vogalom. Ko mu želi dopovedati, da se je vse gozdne živali bojijo, ji Zverjasec ne verjame, toda med sprehodom kaj kmalu opazi, da so se pred miško skrile prav vse gozdne živali.

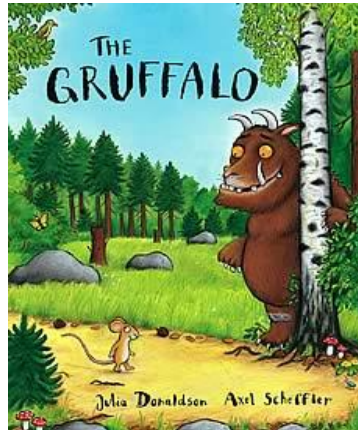
3 RAZISKOVALNI DEL

3.1 METODOLOGIJA

V raziskovalnem delu sva skušali ugotoviti, kako je z obnašanjem prevodov angleških glagolov v literarnih delu Zverjasec ,prevedenem v slovenščino. Zanimali so naju glagolske značilnosti v izvorniku in v slovenskem prevodu. Pozorni sva bili na določanje osebe, časa, naklona, glagolskega vida in način, torej vseh kategorij glagola, ki jih v osnovni šoli znamo določiti.

Slika 1: Zverjasec

Slika 2: The Gruffalo

vir: <https://www.littleones.ie/the-gruffalo-board-book.html>

vir: <https://www.mladinska-knjiga.si/knjige/za-otroke/zverjasec>

3.1.1 Opis vzorca

Za raziskovalno nalogo sva izbrali slikanico z naslovom Zverjasec (The Gruffalo). Original je bil izdan leta 1991 v založbi Macmillan Children's Books, prevod pa leta 2005 v Mladinski knjigi. Intervjujali sva gospoda Boštjana Gorenca, ki je znan predvsem po svojih prevodih, pojavlja pa se tudi kot komik, reper in igravec. Izbrali sva ga, ker sva vedeli za njegov študij angleščine; sva pa želeli izvedeti, kakšno je njegovo mnenje o prevajanju nasploh. Kasneje sva kontaktirali gospo Agnes Peterlin Pisanski, ki dela na oddelku prevajalstva na Filozofski fakulteti Ljubljana. V stik sva stopili z gospo Mojco Brglez, ki je aktivna na Oddelku za anglistiko in amerikanistiko na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, in nama je z veseljem odgovorila. Nazadnje sva intervjuvali še gospo Silvano Orel Kos, ki dela na Oddelku za prevajalstvo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Njej gredo prav posebne zasluge, saj je na najina vprašanja odgovorila zelo hitro in si zanje vzela veliko časa. Za pomoč sva prosili pesnika, dramatika, pisatelja, urednika, skladatelja, publicista, novinarja in glasbenika Milana Deklevo, ki je prepesnil angleški izvornik Zverjasca v slovenščino, a mu žal čas ni dopuščal.

3.1.2 Zbiranje podatkov

Prebrali sva oba izvoda Zverjasca (slovenskega in angleškega). Osredotočili sva se predvsem na spremembe v glagolih, predvsem v glagolskem času. Izpisali sva glagole in jim določili osebo, število, čas, naklon, vid, način in pomislili, ali ima glagol dobesedni pomen ali je uporabljen v frazi. Nato sva se osredotočili na razlike med glagoli in jih podrobno izpostavili ter opisali v komentarju. Takoj ko sva pri analizi opazili razlike v glagolskem vidu, sva se odločili, da preko elektronske pošte 19. decembra 2023 kontaktirava tudi docentko doktorico Katjo

Plemenitaš s Filozofske fakultete Univerze v Mariboru, ki predava na področju angleškega jezikoslovja in oblikoslovja. Po končani analizi knjige sva najprej, 16. januarja 2024, stopili v stik preko elektronske pošte s prevajalcema Boštjanom Gorencem in Milanom Deklevo, ki je avtor slovenskega prevoda književnega dela Zverjasec. Njuna naslova sva našli na spletnih straneh oz. se je o tem pozanimala najina učiteljica. Poslali sva jima okoli 30 vprašanj o njihovih izkušnjah in mnenjih. Gospod Deklevo nama je v mesecu februarju sporočil, da mu žal na vprašanja ne bo uspelo odgovoriti, medtem ko nama je gospod Gorenc dokaj hitro poslal posnetek z odgovori, ki sva jih potem ob poslušanju prepisovali. 4. marca 2024 sva prejeli še odgovore gospe Agnes Peterlin Pisanski in gospe Mojce Brglez, ki ju je kontaktirala najina mentorica, gospa Petra Novak. Intervjuvanki sta tokrat dobili seznam 20 bolj teoretičnih vprašanj, na katera sta zelo hitro in natančno odgovorili. Nazadnje sva v začetku marca pisali še gospe Silvani Orel Kos, ki nama je odgovorila na ista vprašanja. Ker se ji je tema raziskovalne naloge zdela imenitna, je ponudila, da se lahko v zvezi s slovničnimi vprašanji pri prevajanju in analizi pogovorimo tudi na Zoomu. Zoom srečanje je potekalo v četrtek, 7. marca 2024.

3.1.3 Obdelava podatkov

Istočasno sva pred seboj imeli odprta dva izvoda Zverjasca, prvega v angleškem izvirniku, drugega v slovenski prevedeni izdaji. Izpisovali sva stavek za stavkom v obeh jezikih in sproti izpisovali glagole. Pri tem želiva poudariti, da sva izpisovali le kategorijo glagolov. Pri analizi angleških glagolov se namreč pojavita nedoločljiva oseba in število, saj v angleščini z izpisom le glagola ne moremo določiti osebe in števila, ampak za to potrebujemo več podatkov iz izhodiščnega stavka. To potrjuje tudi razlaga docentke Plemenitaš v elektronskem sporočilu iz dne 27. 12. 2023.

3.2 REZULTATI IN RAZPRAVA

3.2.1 Prevajanje glagolov v knjigi Zverjasec

1. A mouse took a stroll through the deep dark wood.

Took (a stroll): oseba in število nedoločljiva, past simple, povedni naklon, simple, tvorni način, besedna zveza z neprenesenim pomenom

Mala miška je na sprehod v temni gozd odšla.

Je odšla: 3. oseba, ednina, preteklik, povedni naklon, dovršni, tvorni, dobesedni pomen

Komentar: V angleščini se pojavi posebna kategorija stalne besedne zveze – leksikalna kolokacija. Gre za stalno besedno zvezo z neprenesenim pomenom. Zanimivo je, da glagol »take/took« sam po sebi ne pove ničesar. V angleščini vzamemo osnovnopomenski glagol, kot je npr.: take/make/do/give/have (gre za osnovne relacije med človekom in okoljem) in to kombiniramo s predmetom, ki sam po sebi izhaja iz glagola (ta predmet je posamostaljen glagol). Namesto da bi rekli *to stroll*, za pogovorni kontekst oz. register uporabimo zveze, kot so: *take a stroll*, *take a walk* in ne *let's walk outside*.

2. A fox saw the mouse, and the mouse looked good.

Saw: oseba in število nedoločljiva, past simple, povedni naklon, simple, tvorni, dobesedni pomen.

Looked: oseba in število nedoločljiva, past simple, povedni naklon, simple, tvorni, dobesedni pomen.

Videla jo je lisica in si rekla: »Dobra bi bila!«

Videla je: 3. oseba, ednina, preteklik, povedni naklon, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Si rekla: 3. oseba, ednina, povedni, preteklik, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Bi bila: 3. oseba, ednina, pogojni, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: namesto dveh glagolov, kot sta to v izvorniku, imamo pri slovenskem prevodu tri, dodan je glagol *si rekla*. S tem se sporočilo v slovenščini obogati. V izvorniku in v slovenskem prevodu sta časa enaka, gre za preteklik. Zanimivo je to, da se prevajalec v slovenščini postavi v vlogo prvoosebnega pripovedovalca, tj. lisice in z njenega vidika komentira situacijo.

3. »Where are you going to little brown mouse?«

Are going: 2. oseba ednine ali 1., 2., 3. oseba množine, present continuous, povedni, progressive, dobesedni pomen, tvorni

»Miška, ne teci, ne boš zamudila.«

Ne teci: 2. oseba, ednina, sedanjik, velelni, nedovršni, tvorni, dobesedni pomen,

Ne boš zamudila: 2. oseba, ednina, prihodnjik, povedni, dovršni, tvorni, dobesedni pomen

Komentar: v angleškem izvorniku imamo en glagol, medtem ko imamo v slovenščini dva. Ravno tako je sama oblika povedi različna. V izvorniku je uporabljena vprašalna oblika povedi, medtem ko v slovenskem prevodu prevajalec poseže po trdilni obliki.

4. »Come and have lunch in my underground house.«

Come: oseba in število nedoločljiva (lahko je 1., 2., 3. oseba ednine ali množine), present simple, velelni naklon, simple, tvorni, dobesedni pomen,

Have: oseba in število nedoločljiva, present simple, simple, velelni naklon, dobesedni pomen, tvorni

»Kaj, če v brlog bi na zajtrk zavila?«

Bi zavila: 1. oseba, ednina, sedanjik, pogojni naklon, dovršni, tvorni, dobesedni pomen.

Komentar: v angleščini imamo dva glagola, medtem ko imamo v slovenščini enega. Izpuščen je glagol *have*. Pojavi se stalna besedna zveza *have lunch*, ki je sestavljena iz osnovnopomenskega glagola in predmeta. Namesto, da bi rekli *to lunch* (kósiti), za pogovorni register uporabimo stalno besedno zvezo *to have lunch*.

5. »I'm going to have lunch with a Gruffalo.«

Am going (to have): 1. oseba, ednina, going to future, povedni, progressive, tvorni, dobesedni pomen

»Moram k Zverjascu, me čaka kosilo.«

Moram: 1. oseba, ednina, sedanjik, nedovršni, povedni naklon, tvorni, dobesedni pomen

Čaka: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, nedovršni, tvorni, dobesedni pomen

Komentar: v angleškem izvorniku se pojavi prihodnji čas, ki nakazuje, da je bilo kosilo načrtovano vnaprej in da se miška ni odločila v trenutku govorjenja. Ravno tako bi lahko drugi glagol v izvorniku *have* lahko določili kot nedoločnik, saj se glagolski čas going to future tvori

po modelu oseba + pomožni glagol, spregan glede na osebo + going to + infinitive. V slovenskem izvorniku je nujnost izražena z modalnim glagolom *morati*. Modalnost oz. nujnost je vsekakor močnejša v slovenskem prevodu, saj ga v izvorniku ni zaznati.

6. »A Gruffalo? What's a Gruffalo?«

Is: 3. oseba, ednina, present simple, povedni, simple, tvorni, dobesedni pomen

»K Zverjascu? O kom blebetaš?«

Blebetaš: 2. oseba ednine, sedanjik, povedni naklon, nedovršni, tvorni, dobesedni pomen

Komentar: V slovenskem prevodu sta uporabljena sklona mestnik in orodnik, medtem ko je v angleškem izvorniku uporabljen imenovalnik. Zanimivo je, da v angleškem izvorniku z izbirno vprašalnico *what* pisateljica nakazuje na neosebno obliko književnega lika oz. bolj na predmet. Z drugimi besedami, trdimo lahko, da v izvorniku ni natančno nakazano, da gre za osebo, saj bi bila v tem primeru uporabljena vprašalnica *who*. V slovenščini je že nakazano, da gre za osebo/poosebljeno stvar (o kom?).

7. »A Gruffalo! Why, didn't you know?«

Didn't know: oseba in število nedoločljiva, past simple, povedni, simple, tvorni, dobesedni pomen

»Z zverjascem, seveda. Menda ga poznaš?«

Poznaš: 2. oseba, ednina, sedanjik, povedni, nedovršni, tvorni, dobesedni pomen

Komentar: V obeh jezikih imamo po en glagol. V angleškem izvorniku je zanimiva izbira časa, saj je glagol v nikalni obliki v pretekliku, medtem ko se dogajanje v slovenskem prevodu prestavi v sedanjik. V slovenskem prevodu je pričakovanje večje, saj prevajalec z izbiro besede *ga* bolje predstavi Zverjasca, tako da si otroci lažje predstavljajo, za kakšen lik gre, še posebej pa k oblikovanju pripomore pesnikova mojstrovina prevoda Gruffalo v Zverjasca. Beseda je prekrivanka¹, ki jo sestavlja prvi del prve podstavne besede in zadnji del druge podstavne besede zverina + merjasec.

8. »He has terrible tusks, and terrible claws, and terrible teeth in his terrible jaws.«

Has: 3. oseba, ednina, present simple, povedni naklon, simple, tvorni, dobesedni pomen

»Okli kot noži, kremplji postrani, strašne čeljusti in grozni čekani!«

Glagola ni.

Komentar: v slovenskem prevodu se je pesnik spretno izognil glagolu, vendar si ga bralec zlahka predstavlja (glagol biti v ustreznem številu, osebi ...). Raje kot glagolsko obliko se je na tem mestu osredotočil na bogat opis Zverjasca, uporabil primero ali komparacijo in v primerjavi z izvornikom namesto ponavljanja in nizanja levega prilastka *terrible* Zverjasca opisal s štirimi različnimi pridevniki. Prevajalka Orel Kos domneva, da bi lektorji, če bi Deklevo dobesedno prevedel angleški izvornik in pri tem uporabil štirikrat pridevnik strašni ali grozni, posegli v

---

¹ Prekrivanke so tvorjenke iz dveh ali več besed in jih navadno tvorimo z izraznim prekrivanjem ter hkrati s krnjenjem ene ali dveh oz. obeh samostojnih besed. Nastanejo torej tako, da se podstavne besede, ki so deloma enake, v enakem delu prekrijejo.

slovenski prevod, saj je po tradiciji v slovenskem jeziku ponavljanje izredno moteče. Že v starih angleških epih se je uporabljala pesniška figura, ki temelji na ponavljanju začetnih poudarjenih soglasnikov (ne pa na ponavljanju končnih rimanih zlogov – to pa je pomembna pesniška figura v slovenščini).

V literarni tradiciji ima slovenščina bolj ekspresivne glagole kot angleščina. Neka splošna usmeritev z vidika tradicije in lepe besedne umetnosti v slovenščini se nagiba k temu, da uporabimo sopomenske izraze in se s tem izognemo ponavljanju. Ponavljanje v izvorniku lahko vendarle razumemo z vidika same strukture angleščine (analitični jezik; pomen se zlahka kombinira), saj je sprejemljivo in naravno, da se strukture ponavljajo. Različni tradiciji imata posledice pri prevajanju.

Opazimo tudi »t« v *tusks* in *teeth*. »He has terrible tusks« ... »and terrible teeth«. Ponavljanje glasu »t« izraža nekakšno ostro eksplozivnost in neizogibnost pretnje (zaradi enakomernega ponavljanja). Grozljivost je v slovenščini izražena drugače, z bolj dramatičnimi podobami in podobjem: »okli **kot noži**«, »kremplji **postrani**«, grozljivo delujejo tudi glasovni sklopi v no«ž«i, »kr«emplji, po«str«ani, »str«ašne »č«eljusti, »gr«ozni »č«ekani.

9. »Where are you meeting him?«

Are meeting: oseba in število nedoločljiva (2., 3. oseba, ednina ali 1., 2., 3. oseba, množina) present continuous (for future arrangements), povedni, progressive, tvorni, dobesedni pomen

»Reci mi, ljubica, kje se dobita?«

Reci: 2. oseba, ednina, sedanjik, velelni naklon, dovršni, tvorni, dobesedni pomen

Se dobita: 2. oseba, dvojina, sedanjik, povedni naklon, dovršni, tvorni, dobesedni pomen

Komentar: v angleščini se v izvorniku pojavi le en glagol v sedanjem času present continuous, ki pa se uporablja za prihodnji čas, vendar le za vnaprej dogovorjene stvari in dogodke. Zanimivo je dejstvo, da je Dekleva v slovenskem prevodu dodal ljubkovalno besedo *ljubica* in s tem približal pomen bralcu, ker je osebno nagovoril lisico. Prav tako je v slovenščini dodan glagol *reci*, ki v prevodu doda še bolj osebno noto v pogovoru z lisico.

10. »Here, by these rocks, And his favourite food is roasted fox«

Is: 3. oseba, ednina, present simple, povedni, simple, tvorni, dobesedni pomen

»Tamle ob skali. Lepo, da sva v paru, najraje hrusta lisice na žaru.«

Sva: 1. oseba, množina, povedni, povedni, nedovršni vid, tvorni, dobesedni

Hrusta: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: v izvorniku se pojavi le en glagol, v slovenskem prevodu dva. Dekleva je iskal rimo, zato je del besedila v slovenščini dodal, saj v izvorniku ni govora o paru. Medtem ko je v angleščini podan opisni stavek o Zverjaščevi najljubši hrani, je v slovenskem prevodu Dekleva posegel po bolj ekspresivnem glagolu *hrustati*.

11. »Roasted fox! I'm off!« Fox said.

Am: 1. oseba, ednina, present simple, povedni, simple, tvorni, dobesedni pomen

Said: oseba in število nedoločljiva, past simple, povedni naklon, simple, tvorni, dobesedni pomen

»Na žaru!« Lisica v strahu izbulji oči.

Izbulji: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, dovršni, tvorni, dobesedni pomen

Komentar: V angleščini imamo dva glagola, medtem ko imamo v slovenščini samo enega. Zaradi metrične sheme je vsebinsko polnejši izraz za spremni stavek nekako v sozvočju s slovensko literarno tradicijo. Otrok, ki mu tako besedilo beremo, tega sicer še ne ve, mu pa ta slogovni prijem nekako pride v uho tudi z branjem tradicionalnih del za otroke. V obeh jezikih je začititi strah lisice: v angleščini s pobegom »I'm off!«, v slovenščini pa s konkretnjšim opisom »v strahu izbulji oči«. V angleščini v tem verzu ni konkretno izražen strah, v slovenščini pa ni konkretno izražen pobeg.

12. »Goodbye, little mouse,« and away he sped.

Sped: oseba in število nedoločljiva (1., 2., in 3. oseba, ednina ali množina), past simple, povedni naklon, simple, tvorni, dobesedni pomen

»Na svidenje!« reče in v hipu zbeži.

Reče: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, dovršni, tvorni, dobesedni pomen

Zbeži: 3. oseba ednine, sedanjik, povedni naklon, dovršni, tvorni, dobesedni pomen

Komentar: V angleščini imamo le en glagol, medtem ko sta v slovenščini dva. Slednji poudari pobeg, medtem ko je tudi v izvorniku z izbiro glagola *speed* poudarjen hipni/hitri pobeg z lica mesta. Zanimiva razlika se pojavi pri izbiri časa. V angleščini je uporabljen glagol v pretekliku (je odhitela, odbrzela), pri slovenskem prevodu se je Dekleva odločil za sedanjik. Izbira časov je prav tako povezana z literarno tradicijo. Orel Kos potrjuje, da se v slovenščini velikokrat pojavi t. i. dramatični sedanjik, s katerim se bolje slika neposrednost.

13. »Silly old Fox! Doesn't he know.«

Doesn't know: 3. oseba, ednina, present simple, povedni naklon, simple, tvorni, dobesedni pomen

»Trapa lisičja,« se miš zasmeji.

Se zasmeji: 3. oseba ednine, sedanjik, povedni naklon, dovršni, tvorni, dobesedni pomen

Komentar: V obeh literarnih delih se pojavi le en glagol. V slovenskem prevodu se je Dekleva odločil za rabo glagola *zasmejati*, ki pripomore k mogočnejši podobi miške, ki se norčuje iz lisice, ki je fizično večja in tradicionalna zelo zvita žival. Zanimiva je tudi izbira osebnega zaimka *he*, saj se s tem nakaže moški spol besede lisica.

14. »There's no such thing as a Gruffalo?«

Is: 3. oseba, ednina, present simple, povedni, simple, tvorni, dobesedni pomen

»Ni razumela, Zverjasca sploh ni!«

Ni razumela: 3. oseba ednine, preteklik, povedni naklon, dvovidski, dobesedni pomen, tvorni.

Komentar: V angleščini je negotovost glede obstoja Zverjasca izražena z vprašalno dikcijo, v slovenščini pa je negotovost angleškega vprašanja izražena leksikalno, z glagolsko zvezo »ni razumela«.

15. »On went the mouse through the deep dark wood.«

Went: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba, ednina ali množina), past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

Mala miška je naprej po temnem gozdu šla.

Je šla: 3. oseba, ednina, preteklik, nedovršni, povedni naklon, dobesedni pomen, tvorni.

Komentar: Glagola sta s pomenskega vidika popolnoma enakovredna. V izvirniku je dodan pridevnik *deep*. »D« (**deep, dark**) doda globlji pomen opisu gozda.

16. An owl saw the mouse, and the mouse looked good.

Saw: oseba in število nedoločljiva, past simple, povedni naklon, simple, tvorni, dobesedni pomen.

Looked: oseba in število nedoločljiva, past simple, povedni naklon, simple, tvorni, dobesedni pomen

Sova jo je opazila in si rekla: »Dobra bi bila!«

Je opazila: 3. oseba, ednina, preteklik, povedni naklon, dovršni, tvorni, dobesedni pomen

Si rekla: 3. oseba, ednina, povedni, preteklik, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Bi bila: 3. oseba, ednina, pogojni, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: Slovenski prevajalec se ni odločil za popolno preslikavo besedila iz prvega dela zgodbe, ko je govoril o lisici. Tokrat je uporabil glagol *opazila* in ne *videla*, kar potrjuje dejstvo, da je ponavljanje v slovenščini bolj moteče kot v angleščini, zato prevajalci večkrat posežejo po sopomenkah in ne ponavljajo dela besedil. Na drugi strani se v izvirniku del besedila popolnoma prezrcali, spremeni se le lik sove, ki zamenja lisico.

17. »Where are you going to, little brown mouse?«

Are going: oseba in število nedoločljiva (2. oseba ednine ali 1., 2., 3. oseba množine), present continuous, povedni, progressive, simple, tvorni, dobesedni pomen

»Počakaj, mala miška, kam se ti tako mudi?«

Počakaj: 2. oseba, ednina, sedanjik, velelni naklon, dovršni, dobesedni pomen, tvorni, dobesedni pomen

Se mudi: brezosebno²

Komentar: Ugotovimo, da se v angleščini pojavi gl. čas present continuous, ki označuje trenutno dogajanje. Poleg tega je v izvirniku dodan pridevnik *brown*, ki pa se v slovenskem prevodu ne pojavi. Dekleva se je odločil za pridevnik *mala* (miška), ki je v slovenščini pogostejši v kombinaciji z besedo *miška*. Zanimivo je tudi, da sta v obeh literarnih delih na tem mestu uporabljeni vprašalni obliki povedi.

18. »Come and have tea in my treetop house.«

Come: oseba in število nedoločljiva (lahko je 1., 2., 3. oseba ednine ali množine),

---

² Pojavi se v povezavi s smiselnim osebkom v dajalniku.

present simple, velelni naklon (razberemo iz konteksta), simple, tvorni, dobesedni pomen,

Have: oseba in število nedoločljiva, present simple, simple, velelni naklon (razberemo iz konteksta), dobesedni pomen (če gledamo have tea gre za stalno besedno zvezo s neprenesenim pomenom), tvorni

»Ne bi skupaj čaj popili v duplinici?«

Bi popili: 1. oseba dvojine, prihodnjik, pogojni naklon, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: Pri slovenskem prevodu je izpuščen glagol pridi (come). Namesto tega je povabilo izraženo z vprašalno obliko povedi. V angleškem izvorniku je pisateljica uporabila stalno besedno zvezo z neprenesenim pomenom *have tea*.

19. »It's terribly kind of you, Owl, but no I'm going to have tea with a Gruffalo.«

Is: 3. oseba, ednina, present simple, povedni, simple, tvorni, dobesedni pomen

Am Going to (have): 1. oseba, ednina, prihodnjik, povedni, progressive, preneseni pomen, tvorni

»Lepo je od tebe, prijazno si me povabila, a žal sem za čaj se z Zverjascem zmenila.«

Je: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni, dovršni, tvorni, dobesedni pomen

Si povabila: 2. oseba, ednina, preteklik, povedni, dovršni, tvorni, dobesedni pomen.

Sem se zmenila: 1. oseba, ednina, povedni, dovršni, preteklik, dobesedni pomen, tvorni.

Komentar: Dekleva je pri prevodu iskal metrično shemo, zato je del stavka in prevoda priredil. Zanimiva razlika je pri rabi glagolskih časov. Pri izvorniku je pisateljica uporabila prihodnji čas, ki po definiciji definira določeno dejanje, ki je že dogovorjeno v prihodnosti, v slovenščini je Dekleva uporabil glagol v pretekliku (sem se zmenila).

20. »A Gruffalo? What's a Gruffalo?«

Is: 3. oseba, ednina, present simple, povedni, simple, tvorni, dobesedni pomen

»K Zverjascu? O kom blebetaš?«

Blebetaš: 2. oseba ednine, sedanjik, povedni naklon, nedovršni, tvorni, dobesedni pomen

Komentar: glej komentar 6.

21. »A Gruffalo! Why, didn't you know?«

Didn't know: oseba in število nedoločljiva, past simple, povedni, simple, tvorni, dobesedni pomen

»Z zverjascem, seveda. Menda ga poznaš?«

Poznaš: 2. oseba, ednina, sedanjik, povedni, dovršni, tvorni, dobesedni pomen

Komentar: besedilo se v obeh jezikih popolnoma preslika in se v celoti ponovi.

22. He has knobbly knees, and turned out toes. And a poisonous wart at the end of his nose«

Has: 3. oseba ednine, present simple, povedni naklon, simple, tvorni, dobesedni pomen

»Kreplji kot srpi, podpluta kolena na koncu nosu bradavica strupena.«

Komentar: Dekleva se je v slovenskem prevodu izognil glagolu. V angleškem izvorniku se je pisateljica igrala z glasovi (**knobbly knees**), obe črki oz. glasova sta v angleščini nema (glas k se ne izgovori). Prav tako se podobna igra glasov pojavi v drugem delu stavka (**turned out toes**), le da se v slovenskem prevodu Dekleva ne igra z glasovi, pač pa uporabi primero ali komparacijo, v nadaljevanju pa išče rimo in tako zamenja del telesa in namesto prstov na nogah v angleškem izvorniku v slovenščini izbere besedo *kolena*, saj ta oblikuje rimo z besedo *strupena*.

23. »Where are you meeting him?«

Are meeting: oseba in število nedoločljiva (2., 3. oseba, ednina ali 1., 2., 3. oseba, množina), present continuous (for future arrangements), povedni, progressive, tvorni, dobesedni pomen

»Reci mi ljubica, kje se dobita?«

Reci: 2. oseba, ednina, sedanjik, velelni naklon, dovršni, tvorni, dobesedni pomen
Se dobita: 2. oseba, dvojina, sedanjik, povedni naklon, dovršni, tvorni, dobesedni pomen

Komentar: V angleščini se v izvorniku pojavi le en glagol v sedanjem času present continuous, ki pa se uporablja za prihodnji čas, vendar le za vnaprej dogovorjene stvari in dogodke. Zanimivo je dejstvo, da je Dekleva v slovenskem prevodu dodal ljubkovalno besedo *ljubica* in s tem približal pomen bralcu, ker je osebno nagovoril lisico. Prav tako je v slovenščini dodan glagol *reci*, ki v prevodu doda še bolj osebno noto v pogovoru s sovo.

24. »Here by this stream, and his favourite food is owl ice cream.«

Is: 3. oseba, ednina, present simple, povedni, simple, dobesedni pomen, tvorni

»Tu, ob potoku, najraje liže sladoled, namočen v sovjem soku.«

Liže: 3. oseba ednine, sedanjik, povedni naklon, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: v obeh povedih najdemo en glagol, vendar pa pomensko glagola nista enaka. Dekleva je v slovenskem prevodu ohranil rimo, zato je priredil besedišče. V angleškem izvorniku je Zverjaščeva najljubša hrana sovin sladoled, v slovenskem prevodu pa se je prevajalec odločil, da najde hrano, ki se rima z besedo *potoku*, zato izbira *sladoled, namočen v sovjem soku*.

25. »Owl ice cream! Too whit too whoo!«

Glagola ni.

»V Sovjem soku, hu hu!« huka sova.«

Huka: 3. oseba, ednina, sedanjik, nedovršni, povedni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: v angleščini je glagol izpuščen, vendar pa se pojavi ubesedinjen jok sove, ki se izraža z medmetom. V slovenščini se pojavi pomensko isti sovji skovik, vendar se v slovenščini sovji glas zapiše drugače kot v angleščini.

26. »Goodbye, little mouse« and away Owl flew.

Flew: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba, ednina ali množina), past simple, povedni, simple, dobesedni pomen, tvorni

»Pa srečno! S pospravljanjem nisem gotova!«

Nisem: 1. oseba, ednina, povedni, sedanjik, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: v obeh primerih razberemo, da se sova poslovila, le da je v slovenskem prevodu to predstavljeno živahneje, na kar nas opozori uporaba klicaja. V angleščini je bolj poudarjen odhod sove, kar nakazuje tudi glagolski čas v pretekliku. V slovenščini z glagolom ni poudarjen sovin odhod.

27. »Silly old Owl! Doesn't he know, There's no such thing as a Gruffalo?«

Doesn't know: 3. oseba, ednina, present simple, povedni naklon, simple, tvorni, dobesedni pomen

»Trapasta sova,« se miš zasmеji, »ni razumela, Zverjasca sploh ni!«

Se zasmеji: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, dovršni, tvorni, dobesedni pomen

Ni razumela: 3. oseba, ednina, preteklik, povedni naklon, dvovidski, tvorni, dobesedni pomen

Komentar: v angleščini imamo samo en glagol, medtem ko imamo v slovenščini dva. Namesto glagola *doesn't know* je uporabljen glagol *ni razumela*, s tem vidimo razliko pri rabi glagolskih časov. V izvorniku ni omenjenega glagola *zasmеji*, v slovenščini njegova raba še dodatno okrepi samozavest miške v primerjavi z močnejšo in modrejšo sovo. V angleščini je negotovost glede obstoja Zverjasca izražena z vprašalno dikcijo, v slovenščini pa je negotovost angleškega vprašanja izražena leksikalno, z glagolsko zvezo *»ni razumela«*.

28. On went the mouse through the deep dark wood.

Went: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba, ednina ali množina), past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

Mala miška je naprej po temnem gozdu šla.

Je šla: 3. oseba ednine, preteklik, povedni naklon, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: V obeh literarnih delih se na tem mestu pojavi en sam glagol, oba sta skladno v preteklih časih.

29. A snake saw the mouse, and the mouse looked good.

Saw: oseba in število nedoločljiva, past simple, povedni naklon, simple, tvorni, dobesedni pomen

Looked: oseba in število nedoločljiva, past simple, povedni naklon, simple, tvorni, dobesedni pomen.

Kača jo je opazila in si rekla: »Dobra bi bila!«

Je opazila: 3. oseba, ednina, preteklik, povedni naklon, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Si rekla: 3. oseba, ednina, povedni, preteklik³, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Bi bila: 3. oseba, ednina, pogojni, nedovršni, dobesedni pomen, preteklik, tvorni

Komentar: V angleščini sta dva glagola, v slovenščini so trije. Slovenski prevajalec se je znova odločil glagol *see* (videti) v slovenskem prevodu zamenjati za »opaziti«. Na drugi strani se v angleškem izvorniku besedilo popolnoma prezrcali in ponovi, spremeni se le lik lisice, ki se tokrat zamenja z likom kače.

30. » Where are you going to, little brown mouse?«

Are going: oseba in število nedoločljiva (2. oseba ednine ali 1., 2., 3. oseba množine), present continuous, povedni, progressive, simple, tvorni, dobesedni pomen

»Miška takole hiteti ni zdravo.«

Hiteti: nedoločnik

Ni: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni, nedovršni, tvorni, dobesedni pomen

Komentar: V slovenščini gre za zvezo nedoločnika in zanikanega glagola biti.

31. »Come for a feast in my log pile house.«

Come: oseba in število nedoločljiva (ker je razvidno, da gre za poziv oz. povabilo; 2. oseba, ednina ali 2. oseba množine) present simple, velelni naklon (razvidno iz konteksta), simple, tvorni dobesedni pomen

»Tamle pod štorom imamo zabavo.«

Imamo: 1. oseba, množina, sedanjik, povedni naklon, nedovršni, tvorni, dobesedni pomen,

Komentar: v angleškem izvorniku kača skuša zvabiti miško v njen brlog, glagol je zapisan v velelnem naklonu. V slovenskem prevodu se je prevajalec odločil za izogib velelnemu naklonu, miške ne povabi na gostijo, pač pa samo spretno opisuje dogajanje. Tudi pri osebi je opazna razlika. V angleščini je uporabljen velelnik za drugo osebo (za potrditev tega potrebujemo kontekst stavka oz. besedila), v slovenščini pa se glagol uporabi v 1. osebi množine.

32. »It's wonderfully good of you, Snake but no – I'm having a feast with a Gruffalo.«

Is: 3. oseba, ednina, present simple, povedni, simple, tvorni, dobesedni pomen

Am having: 1. oseba, ednina, present continuous, povedni naklon, progressive, tvorni dobesedni pomen

»Žal mi je, moram ti reči adijo, ker mi Zverjasec pripravlja gostijo.«

Je: 3. oseba ednine, sedanjik, povedni naklon, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Moram: 1. oseba ednine, sedanjik, povedni naklon, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Pripravlja: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, nedovršni, tvorni, dobesedni pomen

---

³ Razberemo iz konteksta oz. predhodnih glagolov.

Komentar: V angleščini sta le dva glagola, v slovenščini so trije. V angleščini je uporabljen glagolski čas present continuous – sedanjik, ki pa ima vlogo prihodnjika, če je dogodek vnaprej določen in dogovorjen.

**33. »A Gruffalo? What's a Gruffalo?«
»Zverjasec? O kom blebetaš?«**

Komentar: glej primer 6.

34. »A Gruffalo! Why didn't you know?«

Didn't know: 3. oseba ednine, past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

»Zverjasec, seveda. Menda ga poznaš?«

Poznaš: 3. oseba ednine, sedanjik, povedni naklon, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: analizo smo že naredili.

35. »His eyes are orange, his tongue is black, He has purple prickles all over his back.«

Are: oseba in število nedoločljiva (2. oseba, ednina ali 1., 2., 3. oseba, množina), present simple, povedni naklon, simple, tvorni, dobesedni pomen

Is: 3. oseba, ednina, present simple, povedni, simple, tvorni, dobesedni pomen

Has: 3. oseba, ednina, present simple, povedni, simple, tvorni, dobesedni pomen

»Oranžne oči, črn jezik iz gobca moli, s hrbta cel kup vijoličnih bodic srši.«

Moli: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni, nedovršni, tvorni, dobesedni pomen

Srši: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: Namesto treh glagolov tako kot v angleščini, najdemo v slovenskem prevodu dva. Slednja sta v nedovršni obliki in nakazujeta na živo pripoved, živahnost v stavku. Lahko zatrdimo, da se s takšno obliko gradi na napetosti in dramatičnosti. Če to primerjamo z angleškim izvirnikom, lahko opazimo, da so tam glagoli krajši, z njimi pa avtorica poudari Zverjaščev izgled.

**36. »Where are you meeting him?«
»Reci mi, ljubica, kje se dobita?«**

Komentar: Analizo smo že zapisali. Glej primer 9 in 23.

37. »Here, by this lake, And his favourite food is scrambled snake.«

Is: 3. oseba, ednina, present simple, povedni, simple, dobesedni pomen, tvorni

»Tamle ob mlaki, kjer žabica skače, najraje malica pražene kače.«

skače: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, nedovršni, tvorni, dobesedni

malica: 3. oseba, ednina, povedni naklon, sedanjik, nedovršni, tvorni, dobesedni

Komentar: Tako v angleškem izvirniku kot pri slovenskem prevodu je del besedila ostal isti, zamenjali so se le podatki o kraju in informacija o Zverjaščevi najljubši hrani. Dekleva je iskal rimo na glagol *skače* in je v prevodu ohranil stavčni vzorec iz izvirnika *lake-snake*.

38. »Scrambled snake! It's time I hid!«

Is: 3. oseba, ednina, present simple, povedni, simple, dobesedni pomen, tvorni

Hid: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba, ednina ali množina), past simple, povedni, simple, dobesedni, tvorni

»Pražene kače! Kaj, če me opazi!«

opazi: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: v angleškem izvornem delu se pojavi posebna slovnična struktura (It's time I hid; pravilo one-tense-back rule, drugi glagol mora biti povlečen nazaj v pretekli čas, v slovenščini bi se dobesedni prevod glasil takole: čas je, da se skrijem, drugi glagol ne bi bil v pretekliku) Tega pravila v slovenščini ni, niti ga ne upoštevamo pri vsebinskem prevodu in bi ga bilo zelo težko dobesedno prevesti, ker bi v slovenščini zvenel izjemno nenaravno. Obenem je avtorica z izrazom hid (ki je sicer uporabljen v preteklem času, pomen pa je sedanji) mojstrsko ujela rimo v naslednjem stavku: hid-slid.

39. »Goodbye, little mouse,« and away Snake slid.

Slid: oseba in števila nedoločljiva (1., 2., 3. ednine ali množine), past simple, povedni naklon, simple, tvorni, dobesedni pomen

Kača zasika in se odplazi.

Zasika: 3. oseba ednine, sedanjik, povedni naklon, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Se odplazi: 3. oseba ednine, sedanjik, povedni naklon, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: V angleščini je glagol en, medtem ko sta v slovenščini dva. V angleščini poudarek leži na slovesu, avtorica uporabi premi govor, medtem ko je slovo pri slovenskem prevodu opisno. Na podlagi slovenskega prevoda ugotovimo, da v angleškem izvorniku ni uporabljen glagol *zasikati*.

40. »Silly old Snake! Doesn't he know,«

Doesn't know: 3. oseba, ednina, present simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

»Trapasta kača,« se miš zasmеji.

Se zasmеji: 3. oseba ednine, sedanjik, povedni naklon, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: Analizo glagolov smo že opravili.

41. »There's no such thing as a Gruffalo...?« Oh!«

»ni razumela, Zverjasca sploh...ni!«

Analizo smo že opravili, bi pa na tem mestu zopet izpostavili, da sta tako avtorica kot slovenski prevajalec ohranila rimo. V izvorniku se rimata besedi *know* in vzklična poved *oh*, v slovenskem prevodu je Dekleva ohranil rimo na podlagi para *zasmеji-ni*.

**42. But who is this creature with terrible claws
And terrible teeth in his terrible jaws?
He has knobby knees, and turned -out toes,
And a poisonous wart at the end of his**

nose. His eyes are orange, his tongue is black, He has purple prickles all over his back.

Is: 3. oseba, ednina, present simple, povedni, simple, dobesedni pomen, tvorni

Has: 3. oseba, ednina, present simple, povedni, simple, dobesedni pomen, tvorni

Are: oseba in število nedoločljiva (2. oseba, ednina ali 1., 2., 3. oseba, množina) present simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

Le kdo je zverina s kremplji postrani, groznimi okli, ušesi, čekani, le kdo bi imel pomarančne oči, podpluto koleno, na koncu nosu bradavico strupeno, le komu bi črnkast jezik iz gobca molel, le komu na hrbtu kup ostrih bodic bi sršel?

Je: 3. oseba ednine, sedanjik, povedni naklon, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Bi imel: 3. oseba, ednina, sedanjik⁴, pogojni naklon, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Bi molel: 3. oseba, ednina, sedanjik, pogojni naklon, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Bi sršel: 3. oseba, ednina, sedanjik, pogojni naklon, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: V izvirniku avtorica najprej poseže po vprašalni obliki stavka, kasneje pa se odloči za kratke, jasne stavke, ki pomensko gradijo napetost pri bralcu. Opis se s srečanjem miške z novimi plenilci v gozdu razširi in obogati. V slovenščini je celotni prevod oblikovan z vprašalno obliko povedi. Dekleva tudi na tem mestu ohrani rimo.

43. »Oh help! Oh no!«

Ni glagola.

»Na pomoč! Za nohte mi gre!«

Gre: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: V slovenščini je glagol, medtem ko ga v angleščini nimamo. V slovenščini je prevajalec uporabil frazno obliko glagola, ki pomeni, da se znajdemo v težki situaciji. Celotna fraza ima ekspresivno obliko in prenesen pomen.

44. »It's a Gruffalo!«

Is: 3. oseba, ednina, present simple, povedni, simple, dobesedni pomen, tvorni

»Zverjasec je, mar ne?«

Je: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: Tokrat je v slovenski različici prevoda negotovost izražena z vprašalno dikcijo, medtem ko je v angleškem izvorniku uporabljena vzklična oblika povedi in negotovosti ni, saj glagolska oblika v trdilni obliki poskrbi za to, da se prisotnost Zverjasca že ugotovi.

45. »My favourite food!« the Gruffalo said. »You'll taste good on a slice of bread!«

Said: oseba in število nedoločljiva, past simple, povedni, simple, dobesedni pomen, tvorni

Will taste: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba ednine ali množine), will future, simple, povedni, dobesedni pomen, tvorni

»Najslajša jed,« Zverjasec reče, »je miška s kruhom, ki se ga popeče.«

Reče: 3. oseba, ednina, sedanjik⁵, povedni, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Se popeče: 3. oseba, ednina, sedanjik, dovršni, povedni, dobesedni namen, trpni

---

⁴ Razvidno iz konteksta, enako velja za druga dva primera.

⁵ Sedanjik je lahko uporabljen tudi za izražanje preteklika.

Komentar: v obeh jezikih imamo dva glagola. Pomensko sta prva dva ista, vendar se v angleščini glagol pojavi v pretekliku, v slovenščini pa v sedanjiku. V nadaljevanju se v angleški različici prvič pojavi prihodnjik, *will future*, ki je izbran z namenom. *Will future* se namreč uporablja za predvidevanje in napovedi v prihodnosti in se z drugim prihodnikom *going to future* strogo ločuje v sami rabi. V angleščini Zverjasec miško nagovori, medtem ko je v slovenščini ne, ker Zverjasec samo razloži, da je prav ona njegova najljubša jed.

46. »Good?« said the mouse. »Don't call me good!«

Said: oseba in število nedoločljiva, past simple, povedni, simple, dobesedni pomen, tvorni

Call: oseba in število nedoločljiva, past simple, povedni, simple, dobesedni pomen, tvorni

»Jaz sem najslajša? To bi bil umor!«

Sem: 1. oseba, ednina, sedanjik, povedni, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Bi bil: 3. oseba, ednina, prihodnjik, pogojni, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: V obeh jezikih imamo dva glagola. V angleščini sta glagola v pretekliku, v slovenščini pa je en glagol v prihodnjiku, čeprav je odvisno od interpretacija. Dekleva je, najbrž med oblikovanjem metrične sheme in iskanju rime, nekaj besedila priredil in dodal. Tako se beseda *umor* rima z besedo *stvor*, ki jo najdemo pri naslednjem primeru.

47. »I'm the scariest creature in this wood.«

Am: 1. oseba, ednina, present simple, simple, povedni, dobesedni pomen, tvorni

»V tem gozdu sem najhujši stvor. «

Sem: 1. oseba, ednina, sedanjik, povedni, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: V obeh jezikih imamo en glagol, glagol *biti*. Oba glagola sta rabljena v sedanjiku. Ta dva stavka sta ena redkih, kjer lahko zatrdimo, da med jezikoma ni večjih razlik.

48. »Just walk behind me and soon you'll see, Everyone is afraid of me.«

Walk: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3., oseba, ednina ali množina), present simple, velelni (razbrano na podlagi konteksta), simple, dobesedni pomen, tvorni

Will see: oseba in število nedoločljiva (1., 2. ali 3. oseba, ednina ali množina), will future, povedni, simple, dobesedni pomen, tvorni

Is: 3. oseba, ednina, present simple, povedni, simple, dobesedni, tvorni

»Pojdi za mano in kaj hitro boš spoznal, da se pred mano trese sleherna žival.«

Pojdi: 2. oseba, ednina, sedanjik⁶, velelni, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Boš spoznal: 2. oseba, ednina, prihodnjik, dovršni, povedni, dobesedni pomen, tvorni

Se trese: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: V angleškem delu imamo tri glagole, drugi je postavljen v glagolski čas *will future*, ki ima funkcijo napovedi za prihodnost, v prihodnjiku je tudi njegov prevod v slovenščino, le da je razlika pri izbiri samega glagola. Dekleva se je namesto *boš videl* odločil za *boš spoznal*.

---

⁶ Za velelnik velja, da se uporablja le v sedanjiku.

Zanimiva je tudi izbira poimenovanja *tistega*, ki se boji miške. V angleškem izvornem besedilu je to *Everyone* (vsakdo), v slovenščini pa le vse živali. Izpostavili bi tudi naklon angleškega glagola *walk*, saj šele na podlagi stavka razumemo, da gre za velelni naklon.

49. »All right,« said the Gruffalo, bursting with laughter.«

Said: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba, ednina ali množina), povedni, past simple, simple, dobesedni pomen, tvorni

Zverjasca je od smeha kar metalo.

Je metalo: 3. oseba, ednina, preteklik, povedni, nedovršni, preneseni pomen, tvorni

Komentar: v angleškem književnem delu se ponovi glagol *said* (je rekel) v pretekliku. Avtorica se v angleščini ni odločila za spremembo glagola, velikokrat se zgodijo le menjave *he said, she said, he said, she said*. Slovenski prevajalec tovrstnih izrazov ne ponavlja.

50. »You go ahead, and I'll follow after.«

Go (ahead): oseba in števila nedoločljiva (1., 2., 3. oseba, ednina ali množina), velelni (razbrano iz konteksta), simple, dobesedni pomen, tvorni

Will follow: oseba in število nedoločljiva (1., 2. ali 3. oseba, ednina ali množina), will future, povedni, simple, dobesedni pomen, tvorni

»Prav zanima me, kaj se bo tebe balo.«

Zanima: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Se bo balo: 3. oseba, ednina, prihodnjik, povedni, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: Vsebinsko si dela besedila nista blizu. V angleščini se pojavi velelni naklon (you go ahead), ki ga spoznamo šele v kontekstu celotne povedi, ob izpisu glagola bi ga lahko klasificirali celo kot povednega, saj iz samega izpisa glagola nimamo dovolj informacij. V slovenščini se je prevajalec odločil za nekoliko spremenjen, preoblikovan del besedila. Vzrok za to je najverjetneje iskanje in prilagajanje rime glede na prejšnjo poved (metalo-balo). Izpostavili bi tudi frazni glagol *go ahead* v angleščini, ki pa nima prenesenega pomena in pomeni *iti naprej, premikati se*.

51. They walked and walked till the Gruffalo said, »I hear a hiss in the leaves ahead.«

Walked: oseba in število nedoločljiva (1. 2., ali 3. oseba, ednina ali množina), past simple, povedni, simple, dobesedni pomen, tvorni

Said: oseba in število nedoločljiva (1. 2., ali 3. oseba, ednina ali množina), past simple povedni, simple, dobesedni pomen, tvorni

Hear: oseba in število nedoločljiva (1. 2, ednina ali 1., 2., 3. oseba, množina), povedni, present simple, simple, dobesedni pomen, tvorni

Miš hodi in Zverjasec se za njo spotika: »Si slišala? Tam v listju se nekaj premika!«

Hodi: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Se spotika: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Si Slišala: 2. oseba, ednina, preteklik, povedni, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Se premika: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: Vidna je sprememba v rabi časov med angleškim izvirnim besedilom in slovenskim prevodom. Pri angleški različici je avtorica zopet uporabila ponavljanje, ki je v angleščini naravno in nemoteče, Dekleva je gibanje oz. hojo izrazil z dvema različnima glagoloma. Zanimiva je tudi primerjava med podajanjem opisovanja za premikanje v listju. Avtorica se je odločila in to dogajanje poimenovala sikanje, kar že nakazuje na to, kaj je v listju, Dekleva pa se ni odločil za takšno tehniko, ampak bralcu namigne le za premikanje. Na tem mestu Dekleva uvaja tudi vprašalno obliko povedi *Si slišala?* in tako še povečuje zanimanje mladih bralcev. Angleški izvirnik je neposreden in ne vsebuje vprašalne oblike.

52. "It's Snake," said the mouse. "Why, Snake, hello!"

Is: 3. oseba, ednina, present simple, povedni, simple, dobesedni pomen, tvorni

Said: oseba in število nedoločljiva, past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

»To kača sika, reče miš. Prijateljica, lep pozdrav!«

Sika: 3. oseba ednina, sedanjik, povedni naklon, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Reče: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: Zanimiva je primerjava glagolov *reči* (ang. say oz. said), saj je lepo razviden kontrast med časoma v angleščini in slovenščini. V slovenščini je uporabljen dramatični sedanjik.

53. Snake took one look at the Gruffalo.

Took (one look): oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba, ednina ali 1., 2., 3. oseba, množina) past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

Ko kača vidi, da za miško gre bavbav,

Vidi: 3. oseba ednina, sedanjik⁷, povedni naklon, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Gre: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: V angleščini imamo opraviti s fraznim glagolom take *a/one look*, ki ima idiomatski pomen, vendar pa tega na podlagi izpisa glagola ne moremo določiti. Absolutno potrebujemo kontekst na stavčni ravni. Ponovno se pojavi razlika med preteklikom v izvirniku in sedanjikom v slovenskem prevodu. Na leksikalni ravni pa lahko zaznamo, da se je Dekleva namesto poimenovanja Zverjasec poslužil besede *bavbav*⁸.

54. »Oh crumbs!« he said, »Goodbye, little mouse!«

Said: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba ednina ali 1., 2., 3. oseba množine), past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

ji od strahu zastane dih. »Odhajam mala miška,

Zastane: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Odhajam: 1. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

---

⁷ Sicer pa bralec iz konteksta spozna, da gre za preteklik.

⁸ V slovenski kulturi gre za namišljeno bitje, ki vzbuja strah.

Komentar: V angleščini se ponovi glagol *said* v pretekliku, slovenski del prevoda pa se pomensko precej razlikuje. Glagola v slovenščini sta v sedanjiku. Zanimivo je pojmovanje kačjega umika, in sicer to avtorica v izvorniku naredi s pozdravom, medtem je Dekleva kačji umik poudaril s pomočjo glagola *odhajam*, ki ima posebno noto, ker je ta v nedovršenem glagolskem vidu in v ospredje postavi proces in trajanje umika.

55. And off he slid to his log pile house.

Slid: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba, ednina ali 1., 2., 3. oseba, množina), past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

Ijubša od te poti mi je podzemna hiška.«

Je: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: V obeh jezikih se glagola razlikujeta po pomenu, v slovenščini je glagol v sedanjiku, v angleščini pa v pretekliku.

56. »You see?« said the mouse. "I told you so.« »Amazing!« said the Gruffalo.

See: oseba in število nedoločljiva (1., 2. oseba, ednina ali 1., 2., 3. oseba, množina), present simple, povedni, simple, dobesedni pomen, tvorni

Said: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba ednine ali 1., 2., 3. oseba množine), past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

Told: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba ednine ali 1., 2., 3.

oseba množine), past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

Zverjasec se je čudil in grdo zaklel: »tristo kosmatih! Kdo bi to verjel?

Se je čudil: 3. oseba, ednina, preteklik, povedni, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Je zaklel: 3. oseba, ednina, preteklik, povedni, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Bi verjel: 3. Oseba, ednina, prihodnjik, pogojni, dvovidski, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: Povedi imata različni pomen. V angleščini se pred našimi očmi dogaja dinamični dialog med miško in Zverjascem. Avtorica se še vedno oklepa glagolov *said*, *told*. V slovenščini dialoga med miško in Zverjascem ni. Ravno tako se je Dekleva odločil za nekaj dodatnega konteksta in izvorni del besedila priredil. Dodal je podatek o tem, da se je Zverjasec čudil in grdo zaklel. Kletvice v angleščini ni, ravno tako ni zaključne, vprašalne povedi, ki v slovenščini predstavi dvom. Nazadnje je zanimiva tudi oblika tvorbe izvirnega vprašanja *You see?*, ki je slovnično nepravilna in izrazito pogovorna.

57. They walked some more till the Gruffalo said, "I hear a hoot in the trees ahead."

Walked: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba ednine ali 1., 2., 3. oseba množine), past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

Said: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba ednine ali 1., 2., 3. oseba množine), past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

Hear: oseba in število nedoločljiva (1. ali 2., oseba, ednina ali 1., 2., 3. oseba množine), present simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

Šla sta naprej. Naenkrat zverjasec grdo zarenči: "Tamle v krošnji pa nekaj šumi!"

Šla sta: 3. oseba, dvojina, preteklik, povedni, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Zarenči: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Šumi: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: Najvidnejša razlika se pokaže pri rabi glagolskih časov. V angleščini avtorica uporabi dva glagola v preteklosti, v premem govoru, ko Zverjasec spregovori, pa se glagolski čas spremeni v sedanjik. Deklevin prvi glagol je popolnoma enak izvorniku, uporabljen je celo v pretekliku. Standardni glagol *said* v angleščini v slovenščini uvede glagol *zarenči*, ki je ekspresivnejši in nazornejši. Zanimiva je tudi primerjava Zverjaščevega premega govora. V angleščini lahko zaznamo besedo *hoot* (skovik), ki že neposredno nakaže bralcu, kdo se skriva v krošnjah. Na drugi strani v slovenščini prevajalec dogajanje v krošnji označi samo s šumenjem in še ne izda, kdo se tam skriva.

58. »It's Owl,« said the mouse. »Why, Owl, hello!«

Is: 3. oseba, ednina, present simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

Said: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba ednine ali 1., 2., 3.

oseba množine), past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

»To je sova,« reče miš. »Heja, stara, lep pozdrav!«

Je: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Reče: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: Sami glagoli se pomensko ne razlikujejo, je pa razlika vidna v glagolskem času: v angleščini je glagol *said* v pretekliku (kot že velikokrat pred tem), v slovenščini pa v sedanjiku. Na leksikalni ravni je v slovenščini dodan pridevnik *stara*, ki se v izvorniku ne pojavi.

59. Owl took one look at the Gruffalo.

Took (one look): oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba, ednina ali 1., 2., 3. oseba, množina) past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

Ko sova vidi, da za miško gre bvbav,

Vidi: 3. oseba ednine, sedanjik, povedni naklon, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Gre: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: glej primer 54.

60. »Oh dear!« he said, »Goodbye, little mouse!«

Said: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba ednine ali 1., 2., 3.

oseba množine), past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

skovikne: »Hu! Hudo! Odhajam, mala miška,

Skovikne: 3. oseba ednine, sedanjik, povedni naklon, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Odhajam: 3. oseba ednine, sedanjik, povedni naklon, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: Največja razlika se kaže v rabi glagolskega časa. V angleščini je uporabljen pretekli čas (glagol *say*; *said*), dogajanje v slovenščini pa je postavljeno v trenutno dogajanje, torej sedanji čas.

61. And off he flew to his treetop house.

Flew: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba ednine ali 1., 2., 3. oseba množine), past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

gori v votlem deblu čaka varna hiška.«

Čaka: 3. oseba ednine, sedanjik, povedni naklon, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: Glagola se med seboj pomensko razlikujeta. V angleščini je glagol (flew; odleteti) v pretekliku, v slovenščini pa tovrstnega glagola ni, se pa pojavi glagol *čaka* v sedanjiku. Na leksikalnem nivoju smo zasledili različna poimenovanja sovinega domovanja. Če je v angleški različici to *samo* hiška na drevesu, je v slovenščini hiška v votlem deblu, slednje pa je vidno tudi na ilustraciji v književnem delu.

62. »You see?« said the mouse. »I told you so.« »Astounding!« said the Gruffalo.

Zverjasec se je čudil in grdo zaklel: »Preklemano! Le kdo bi to verjel?«

Komentar: glej primer 57. Potrebno je pripomniti, da je zanimiva oblika tvorjenja izvirnega vprašanja v angleščini, ker oblika ni slovnična, pač pa izrazito pogovorna. Manjka pomožni glagol *do*.

63. They walked some more till the Gruffalo said, »I can hear* feet on the path ahead«.

Walked: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba ednine ali 1., 2., 3. oseba množine), past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

Said: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba ednine ali 1., 2., 3. oseba množine), past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

Hear*: oseba in število nedoločljiva (1. ali 2., oseba, ednina ali 1., 2., 3. oseba množine), present simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

*je pa pred glagolom *hear* podan modalni glagol. Ko analiziramo celotni stavčni kontekst, ugotovimo, da gre za nedoločnik.

Šla sta naprej. Tedaj Zverjasec stegne grde krake: »Tamle na poti slišal sem korake.«

Šla sta: 3. oseba, ednina, preteklik, povedni, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni
stegne: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni, dovršni, dobesedni pomen, tvorni
sem slišal: 1. oseba, ednina, preteklik, dovršni, povedni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: Prvi del obeh povedi je v obeh jezikih zelo podoben. Do razlike pride v drugem delu besedila, ko Dekleva poseže po spremembi v besedilu in nekaj besedila doda oz. izvirno besedilo priredi, tako da se oblikuje rima *krake-korake*.

64. »It's Fox,« said the mouse. »Why, Fox, hello!«

Is: 3. oseba, ednina, present simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

Said: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba ednine ali 1., 2., 3. oseba množine), past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

»Lisica je,« odvrne miš. »Hej, zvitorepka, lep pozdrav!«

Je: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Odvrne: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, dovršni, dobesedni pomen,

Tvorni

Komentar: Sami glagoli se pomensko ne razlikujejo, je pa razlika vidna v glagolskem času: v angleščini je glagol *said* v pretekliku, v slovenščini pa v sedanjiku. Na leksikalni ravni je v slovenščini dodana sopomenka za lisico (zvitorepka), ki se v izvirniku ne pojavi.

65. Fox took one look at the Gruffalo.

Took (one look): oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba, ednina ali 1., 2., 3. oseba, množina) past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

Lisico pot oblije, ko zagleda, da za miško gre bvbav.

Oblije: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Zagleda: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Gre: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: Največja razlika se kaže na pomenski ravni, saj je Dekleva v slovenskem prevodu besedilo podaljšal oz. dodal informacijo, *da za miško gre bvbav*. Ravno tako v prevodu doda podatek, da lisico oblije pot, kar v izvirniku ni omenjeno.

66. »Oh help!« he said, »Goodbye, little mouse!«

Said: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba ednine ali 1., 2., 3.

oseba množine), past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

»Ljubi bog,« zasope, »že ves dan potikam se okrog,

Zasope: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, dovršni, dobesedni pomen,

tvorni

Potikam se: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, nedovršni, dobesedni

pomen, tvorni

Komentar: V angleščini se avtorica striktno drži glagola *said* v preteklem času, Dekleva pa se je pri slovenskem prevodu odločil za popestritev in neponavljajoč vzorec. Izbral je glagol *zasope*, ki je v sedanjiku. V angleškem izvirniku se lisica že posloví, medtem ko je v slovenščini lisičji pobeg predstavljen v stavku, ki sledi. Zanimivo je dejstvo, da lisičji klic na pomoč ni dobesedno preveden iz angleščine.

67. And off he ran to his underground house.

Ran: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba, ednina ali množina) past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

vrniti morala se bom v svoj brlog!«

Vrniti: nedoločnik

Morala se bom: 1. oseba, ednina, povedni naklon, prihodnjik, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: V angleščini premege govora ni, v slovenščini pa lisica v tem delu še vedno poroča. Vidna razlika se pojavi pri rabi časa, saj je v angleški različici uporabljen preteklik, v slovenskem prevodu pa prihodnjik.

68. "Well, Gruffalo," said the mouse. "You see? Everyone is afraid of me!"

Said: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba ednine ali 1., 2., 3. oseba množine), past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni
See: oseba in število nedoločljiva (1., 2. oseba ednine ali 1., 2., 3. oseba množine), present simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni
Is: 3. oseba, ednina, present simple, povedni, simple, dobesedni pomen, tvorni

Zverjasec se je čudil: »Res! Na lastne videl sem oči, da se te sleherna žival boji!«

Se je čudil: 3. oseba, ednina, preteklik, povedni, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni
videl sem: 1. oseba, ednina, preteklik, povedni, dovršni, dobesedni pomen, tvorni
se boji: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: glej primer 57 in 63.

69. »But now my tummy's beginning to rumble.«

Is: 3. oseba, ednina, present simple, povedni, simple, dobesedni pomen, tvorni
Is beginning: 3. oseba, ednina, present continuous, povedni, progressive, dobesedni pomen, tvorni
Rumble: oseba in število nedoločljiva (1., 2., ali 3. oseba, ednina ali množina): present simple, povedni, simple, dobesedni pomen, tvorni

»V želodcu mi zavija,« reče miška.

reče: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni, dovršni, dobesedni pomen, tvorni
zavija: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: Povedi se razlikujeta v številu glagolov. V slovenskem izvodu se na koncu dialoga doda še podatek, da je to rekla miš, medtem ko je v angleškem izvodu uporabljen samo premi govor. Še ena posebnost je raba glagolskega časa present continuous v angleški različici, ki nakazuje na trajajoče dejanje, ki traja v trenutku govorjenja.

70. »My favourite food is – Gruffalo crumble!

Is: 3. oseba, ednina, present simple, povedni, simple, dobesedni pomen, tvorni

»Ne, to ni utvara. Od vsega najbolj prija mi - Zverjaščeva obara!«

ni: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni
prija: 1. oseba, ednina, sedanjik, povedni, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: Povedi se razlikujeta v številu glagolov. Pomen se razlikuje, saj je v angleščini poved krajša in lahko razberemo le mišjo najljubšo hrano, hkrati pa je avtorica oblikovala rimo *rumble-crumble*. Dekleva se je na tem mestu poigrala z rimo in jo spretno našel v kombinaciji *utvara-obara*.

71. »Gruffalo crumble!« the Gruffalo said, And quick as the wind he turned and fled.

Said: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba ednine ali 1., 2., 3. oseba množine), past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

Turned: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba ednine ali 1., 2., 3.

oseba množine), past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

Fled: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba ednine ali 1., 2., 3.

oseba množine), past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

»Zverjaščevo obara!« kosmatež zakriči, obrne urno se kot zajec in zbeži.

Zakriči: 3. oseba, ednina, sedanjik, dovršni, povedni, dobesedni pomen, tvorni

Se obrne: 3. oseba, ednina, sedanjik, dovršni, povedni, dobesedni pomen, tvorni

Zbeži: 3. oseba, ednina, sedanjik, dovršni, povedni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: Razlika je jasno vidna v rabi glagolskih časov. V angleščini se za nizanje zaporednih dejanj v preteklosti uporablja glagolski čas past simple, kar je razvidno iz izvirnega angleškega besedila. Preteklik je v angleščini zasidran kot pripovedovalni čas. Dekleva v slovenščini glagole prevede v sedanji čas in s tem nakaže večjo neposrednost. Gre pa lahko tudi za dramatični sedanjik, ki naredi pripoved živo, živahnejšo.

72. All was quiet in the deep dark wood. The mouse found a nut and the nut was good.

Was: oseba in število nedoločljiva (1. ali 3. oseba, ednina) past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

Found: oseba in število nedoločljiva (1., 2., 3. oseba ednine ali 1., 2., 3.

oseba množine), past simple, povedni naklon, simple, dobesedni pomen, tvorni

Vse tiho in mirno v gozdu je bilo, ko miška je lešnik odkrila: » Juhej, dober bo!«

Je bilo: 3. oseba, ednina, preteklik, povedni naklon, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Je odkrila: 3. oseba, ednina, sedanjik, povedni naklon, dovršni, dobesedni pomen, tvorni

Bo: 3. oseba, ednina, prihodnjik, povedni naklon, nedovršni, dobesedni pomen, tvorni

Komentar: Angleška avtorica zgodbo zaključi kot pripoved. Zaporedna dejanja je nizala v preteklem glagolskem času past simple. Premega govora angleški izvirnik ne vsebuje. Dekleva je v slovenski prevod vključil premi govor (miškin monolog), ki je zapisan v sedanjiku.

3.2.2 Intervjuji

3.2.2.1 Boštjan Gorenc

Se je tekom vaših letih prevajanja spremenil jezik – angleščina in slovenščina?

Slika 3: Boštjan Gorenc

vir: https://sigledal.org/geslo/Bo%C5%A1tjan_Gorenc

Jezik se vedno spreminja, še posebej pogovorni. Pri mnogih mladinskih delih je potrebno veliko prilagajanja, ker danes mladina ne govori enako kot pred dvajsetimi leti. Jezik pa se je spremenil tudi zaradi mnogih novih izrazov kot npr. na področju tehnologije. Jezik se stalno spreminja, slovnica sicer ne v takih količinah da bi bilo opazno, besedišče pa.

Koliko prilagodite za slovenske bralce?

Odkvisno je od prevodne strategije glede na to, kdo je prejemnik besedila ter kakšno je osnovno besedilo. V Kapitanu Gatniku, Gospodu Gnilcu in Pasjem možu sem po dogovoru z urednikom in urednico celotno besedilo prestavil in priredil, da se dogaja na slovenskem jezikovnem področju, ker so bralci teh knjig mladi, ki nimajo še nekega poznavanja ameriških pop-kultur, ki jih avtor na veliko parodira v knjigah. Zato da se ohrani humornost, se prevod prilagodi na tak način, ker bolj poznajo stvari iz svoje okolice.

Kateri avtor se vam zdi, da v izvirniku piše najbogatejše?

Od teh, ki sem jih prevajal, bi rekel George R. R. Martin že zaradi tega, ker je tako velik svet in se dogaja veliko stvari. Mogoče tudi Terry Pratchett, on velikokrat uporabi fine, bogate besede. Po mojem mnenju sta ona dva mojstra tega, odločitev pa je bila zelo težka.

Kaj po vašem mnenju, naredi prevajalca dobrega oz. kaj slabega?

Po mojem mnenju predvsem dobro poznavanje delovanja obeh jezikov ter na kakšen način jih je potrebno povezati. Npr. če imaš neko frazo ki je ustaljena v angleščini, v slovenščini najdeš primerno frazo in ne greš prevajati dobesedno. Predvsem pa moraš jezik, v katerega prevajaš, znati bolje kot jezik, iz katerega prevajaš, zato da lahko delo konkretno opraviš.

Ali se vam je že zgodilo, da nikakor niste mogli najti pravih izrazov za prevod?

Ja, predvsem v George R. R. Martinu, ker sem si moral izmisliti mnogo izrazov, ki se jih je avtor sam spomnil, potem pa še vse izraze, za katere v slovenščini nimamo besed, npr. vsi deli oklepa za konje. V takem primeru sem si pomagal, tako, da sem besedilo priredil in nisem naštel vseh delov oklepa za konje, ampak sem samo uporabil besedo oklep za konje, medtem ko je v angleščini bilo podano veliko izrazov za vse te razne dele oklepa.

Kateri jezik je – glede na glagolski čas – bolj zakompliciran?

Angleži imajo sicer malo bolj specificirano, ampak tukaj ne morem določiti, kateri je bolj zakompliciran. Problem predstavlja predvsem present perfect, ker je potem v slovenščini nekaj v sedanosti nekaj pa v preteklosti ampak se pri tem bolj pojavijo težave, če prevajaš v angleščino.

Se je v času/dobi telefonov jezik – skladnja kaj poenostavila?

Ja, menim, da predvsem pri pogovornem, ker ljudje delujemo tako, da želimo povedati veliko na čim krajši način. Ne bi sicer rekel, da se je skladnja poenostavila, predvsem da se je izgubila raznolikost besedišč. Včasih sem imel slenge zelo specificirane ne samo po starosti, ampak recimo v Sloveniji tudi glede na kraj iz katerega je mladina prihajala, zdaj pa vsi preko interneta vsrkavamo iste fraze in jih tudi govorimo.

Ste kdaj prevajali obratno – iz slovenščine v angleščino, če da, kaj je težje?

Sem tudi prevajal iz slovenščine v angleščino, ampak tega ne delam pogosto, zato ne bi rekel, da je težje samo po sebi, ampak zato ker nimam dovolj prakse. V prevajanje moraš biti utečen in če znaš jezik, potem gre. Sam pa vem, da trenutno na tej stopnji, kjer sem, v slovenščino prevajam z lahkoto, v angleščino pa bi moral vložiti kar veliko truda.

Kakšno je vaše mnenje o več prevodih istega dela?

Včasih je potrebno, če je delo zelo staro, da se besedilo malo posodoblja. Tudi kakšna sodobna dela, kot npr. Tolkien, ki je dobil že tretji prevod, da bodo vse knjige poenotene.

Kaj menite, če bi še enkrat prevajali isto delo, bi prevedli identično?

Definitivno ne. Včasih se mi zgodi, da berem kakšne stare prevode in sem osupljen nad uporabljenimi besedami. Je pa tudi res, da bi dela, ki sem jih prevajal pred 15 leti, zagotovo prevedel drugače, saj imam zdaj več izkušenj.

Mora imeti prevajalec tudi posluš (glede na metrično zgradbo verzni prevodov)?

Ne bi rekel posluš, vendar ritem, ki je tu pomemben. Lani sem prevedel dramo, ki je bila v celoti v verzih. Moram reči, da je bila sama kar velik zalogaj in sem se kar utrudil, saj taka dela vzamejo več časa za isto količino besedila.

Ste kdaj imeli testne sprejemnike (otroke) vaših prevodov?

Ja, tudi besedila za odrasle dam kdaj komu za prebrati. Ali pa celo ljudi primerne starosti, ki jim je namenjena knjiga, povprašam po kakšni besedi, ki jo potem uporabim.

Ali glagolski vid »regulirate« z glagolskimi časi?

Ne bi rekel, da imam pri tem kakršnekoli sistem, to delam predvsem po posluhu.

Si pri prevajanju del kdaj pomagata tudi s kakšnimi prevajalskimi orodji?

Ne uporabljam pomožnikov za strojno prevajanje, si pa zelo veliko pomagam s slovarji, tezavri in podobnimi stvarmi.

Koliko k prevodu doprinesejo ilustracije? So vam kdaj v pomoč?

Ne, ilustracije ti delo samo otežijo. Zgodilo se mi je že, da sem moral v slovenščini spremeniti rimo in uporabil druge stvari kot v originalu, potem pa ko sem obrnil stran, sem videl sliko tistih treh predmetov, ki so bili uporabljeni v originalu. Velikokrat je na ilustracijah narisano nekaj, kar v angleščini deluje, v slovenščini pa ne in zato moraš potem iskati razne poti okoli tega.

Ali pri prevajanju kdaj sodelujete z drugim prevajalcem? Ga vprašate za nasvet?

Ja. Na Facebook-u imamo skupino, kjer se velikokrat povprašamo za mnenje in nasvet. Odlično je za kakšne stvari, za katere nisi čisto prepričan, pa veš, da so drugi, ki so že prevajali iz teh področij. Ni nujno, da ti vedno dajo že končno rešitev, ampak te s svojimi predlogi zapeljejo v pravo smer.

Menite, da je zgodba bolj realistična, če se je že zgodila in ima zaradi tega neko poučno noto ali je bolje, da se dogaja pred bralčevimi (sprejemnikovimi) očmi?

Angleži so bolj v temu, da pišejo v sedanjiku. Po mojem mnenju potem vse zveni bolj akcijsko. Sedanjik poudari neko dogajanje, neko akcijo.

V prihodnjiku je najbrž malo zapisov?

V prihodnjiku res ni veliko zapisov. Nisem še videl, da bi bila cela knjiga zapisana o tem, kaj se bo zgodilo v prihodnosti.

Glagolski naklon – ali velelnik in pogojniki vedno ostaneta enaka oz. ali v prevodu kdaj uporabite katerega od navedenih, ki pa ga v izvorniku ni?

Večino ne, razen v kakšnih frazah, npr. ko bi Angleži frazo uporabljali z vprašalnico mi pa z vzkličnico. Drugače pa se kar potruдиš, da ostane isto.

V katerem jeziku je več večbesednih glagolov?

Angleščina zagotovo zmaga. Mogoče če bi dodali še nemščino, bi se med sabo kar pomerili, ampak v tem primeru angleščina zmaga. Angleščina ima veliko sestavljenih in fraznih glagolov, sploh takih, ki so zelo zaprti. Tukaj je tudi velikokrat problem, ko imaš en glagol in pet različnih predlogov zraven, in to predstavlja pet različnih pomenov. Mnogokrat naredijo iz tega kakšne besedne igre, ti pa se potem trudiš, ker jih v slovenščini nimamo na isti sistem postavljenih.

Ali povedi pogosto združujete ali ločujete glede na izvirnik?

Ne, ker tudi dolžina povedi je del avtorjevega sloga. V literaturi to pustiš, tako kot je razen v posebnih primerih, da bi bilo slišati bolj naravno.

Kako se odločite za občna ali lastna poimenovanja – zapis (prim. Fox – bo lisica ali Lisica)?

Tukaj je ta prevajalska strategija, da ohraniš neko iluzijo, fantazijski svet iz knjig. Prevajamo kakšna geografska imena in vzdevke, osebna imena pa pustimo takšna, kot so.

Povedi brez osebnih glagolskih oblik: od česa zavisí prevod oz. vsebnost povedi z osebno glagolsko obliko?

Odkvisno je, kako in kaj se prevaja. Ali se prevaja z nedoločniki, namenilniki. V angleščini je to drugače, oni uporabljajo samostalnike za stvari, pri katerih mi uporabljamo glagole.

Imate kaj težav z dvojino pri prevodih? Je zaradi naše, slovenske dvojine prevajanje kaj težje?

Ne, včasih je edino težko, če ne veš, če kdo govori za dve ali tri osebe, ampak to potem razbereš iz besedila. Dvojina je včasih elegantnejša za slovenščino. Npr. The two towers (Tolkien), se v slovenščini prevede Stolpa in je zelo lepši naslov.

Kolikšna je pri prevajanju prednost poznavanje (morda tudi študij) angleškega oz. slovenskega jezika oz. primerjalne književnosti? Lahko nekdo, ki nima toliko jezikovnega ozadja in znanja, kljub temu oblikuje dober prevod?

Jezikovno znanje je kar pomembno, ni pa nujno, da je pridobljeno na povsem formalen način (šola). Je pa seveda lažje, če je pridobljeno z raznim študijem in fakulteto, kot če je pridobljeno na drugačen način.

Se vam je kdaj zgodilo, da nekega prevoda dela niste dokončali ali da je bil prevod dela slabše sprejet?

Dokončal sem zaenkrat še vsa, je pa res, da imam tudi srečo, da mi ni treba prevajati del, ki mi niso všeč, ampak da se lahko zabavam z dobrimi knjigami, ki so potem tudi dobro sprejete.

Raje prevajate ali pišete, ustvarjate in izdajate svoja lastna dela?

Oboje zelo rad počnem. Pri prevajanju je zelo dobro, ker ni treba veliko razmišljati o tem kreativnem delu. Pri pisanju pa je mogoče na začetku malo panike, ko izbiraš ideje, ampak ko ti uspe, je to eden najbolj nagrajujočih občutkov.

Vam je ljubše branje književnih del v slovenskem ali angleškem jeziku?

Berem kar veliko del v obeh jezikih. Ne razumem tistih, ki berejo knjige samo v angleškem jeziku, menim, da potem zanemariš lastni jezik. Potrebno je brati čim več, v čim več jezikih, ki jih seveda obvladaš.

Ali sami radi berete in kakšne knjige vzamete v roke za »dušo«? Kdo vam je privzgojil ljubezen do knjig in branja?

Ja, zagotovo. Predvsem rad berem poezijo, predvsem zvečer ali pa popoldne in seveda branje z otrokom. Sam bi rekel, da sem popoln oboževalec Janeza Ramovša in njegove poezije. Recimo tudi Anja Zag Golob je močna ustvarjalka, ki jo rad spremljam. V zadnjem času pa imam najraje format kratkih zgodb. Ljubezen do branja pa je predvsem vzgojila babica, ki me je pazila, ko sem bil majhen. Ker je bila bolna in nisva morala skupaj ravno skakati naokoli, mi je brala knjige. V tistih trenutkih sem se zaljubil v zgodbe in knjige, kar pa velja tudi še danes.

3.2.2.2 Agnes Peterlin Pisanski

Se je tekom let prevajanja spremenil jezik – angleščina in slovenščina?

Da, jezik se vseskozi spreminja. Nekateri izrazi se umaknejo iz rabe, obenem pa v rabo pridejo popolnoma novi. Besede izgubljajo ali dobijo nove pomene, v besedišču se pojavljajo popolnoma nove besede (neologizmi). Prav tako ima vsaka generacija nek svoj način sporazumevanja, s svojimi pogovornimi izrazi. Redko, a vendar, se lahko spremeni tudi pogostost rabe določenih slovničnih struktur. V sodobni rabi recimo redko vidimo deležje, kot je »**Prispevši** na postajo...«, »**Upoštevajoč** dejstva ...«. Mnogokrat se zato dela večkrat prevaja.

Slika 4: Agnes Peterlin Pisanski

vir: <https://www.ff.uni-lj.si/zaposleni/agnes-pisanski-peterlin>

Koliko običajno besedila prilagajajo za slovenske bralce, na katerem področju jezika je to najbolj opazno?

Besedila so praktično vedno prilagojena bralstvu, ki so mu namenjena. Pravljice oziroma otroška literatura nasploh je morda najboljši primer tega.

Kateri avtor se vam zdi, da v izvirniku piše najbogatejše?

Ne poznam dotičnih del, tako da bi to vprašanje težko komentirala.

Kaj, po vašem mnenju, naredi prevajalca dobrega oz. kaj slabega?

Po mojem mnenju mora dober prevajalec najprej predvsem zelo dobro razumeti izvirnik in zaznati izzive prevajanja, ki jih izvirnik predstavlja, ter imeti zelo dobro predstavbo o tem, kdo bo delo v ciljnem jeziku bral. Dober prevajalec predvsem najde način, da kljub tem izzivom ohrani čim več funkcij in namena izvirnika, torej da delo pri ciljnem bralstvu v ciljnem jeziku doseže podoben učinek, za katerega je bil namenjen izvirnik. Seveda se pri tem lahko veliko izvirnika izgubi, mnogo stvari ni direktno prevedljivih. Dober primer tega so besedne igre, ki ob dobesednem prevodu ne bi imele smisla v ciljnem jeziku. Če uspe prevajalec (iz)najti neko podobno besedno igro ali izrazno sredstvo, ki doseže isti učinek v danem kontekstu, pa četudi ni dobesedni prevod, ki bi ohranil vse sestavine, je po mojem mnenju uspel. Po drugi strani bi

rekla, da »slabi« prevajalci morda prevajajo bolj dobesedno ali pa sploh ne opazijo vseh izzivov, ki jih izvirnik lahko predstavlja.

Kateri jezik je – glede na glagolski čas – bolj zakompliciran?

Gotovo ima angleščina več glagolskih časov in načinov, ki imajo svoje specifične pomene. V angleščini se različni vidi (continuous, simple) ne uporabljajo samo za izražanje dovršnosti dejanja, temveč imajo tudi druge učinke – recimo za približevanje, poudarjanje nekih elementov.

Se je v času/dobi telefonov jezik – skladnja kaj poenostavi?

Jezik se je zagotovo spremenil vsaj znotraj elektronskih medijev, ki predstavljajo drugačno okolje in način sporazumevanja. Tu so se vzpostavile popolnoma neke druge prakse in izrazni načini (krajšave, čustvenčki, kodno preklapljanje med jeziki ipd.). Težko pa bi trdila, da je to vplivalo na jezik kot tak ali na njegovo skladnjo v drugih, prej obstoječih žanrih.

Katero prevajanje je težje: iz slovenščine v angleščino ali iz angleščine v slovenščino?

Tu odgovor ni toliko odvisen od same kombinacije jezikov, temveč od prevajalca. Prevajanje je praviloma težje v tuji jezik, saj tega manj poznamo. V maternem jeziku imamo boljši pregled nad vsemi izraznimi zmožnostmi.

Kakšno je vaše mnenje o več (različnih) prevodih istega dela?

Mnoga dela se prevajajo večkrat – zavedati se moramo, da noben prevod ni »popoln« ali edini »pravi«. Vsak izvirnik se lahko prevede na nešteto načinov, saj nam jezik to omogoča. Prevode pa lahko vedno med sabo primerjamo in analiziramo ter skušamo ugotoviti, zakaj se je en prevajalec odločil za eno, drug pa za drugo. Dela se morajo tudi posodobiti, da ustrezajo času, v katerem naj bi bila brana.

Mora imeti prevajalec tudi posluš (glede na metrično zgradbo verznihi prevodov)?

Pri prevajanju literature, predvsem pa poezije, je to zelo pomembno. Ni pa nujno, da se v ciljni jezik prevede popolnoma ista metrična struktura.

Je smiselno imeti testne sprejemnike?

Če je to mogoče, da. Zelo dobro je dobiti prvi vtis nekega preizkusnega bralca, ki morda opozori na nejasnosti ali na nerazumevanje. Kolikor vem, pa to ni neka stalna praksa.

Se prevajanje za otroke razlikuje od prevajanja za odrasle?

Da. Pri prevajanju se moramo zavedati ciljnega bralstva, torej iz katerih okoliščin in kulture izhaja bralec, kakšno je njegovo/njeno predhodno znanje, obvladanje jezika in tako naprej, in prevajati v skladu s tem.

Ali glagolski vid »reguliramo« z glagolskimi časi?

Da, kdaj pa tudi z uporabo popolnoma drugega glagola. »Gledati« in »zagledati« prevajamo z »look« in »see«, »slišati« in »poslušati« pa s »hear« in »listen«.

V prihodnjiku je najbrž malo zapisov?

Da, za pripovedi sta pogostejša sedanjik in preteklik.

Glagolski naklon – ali velelnik in pogojnik vedno ostaneta enaka oz. ali se v prevodih prilagodi?

Praviloma da, si pa predstavljam, da se v kakem kontekstu lahko prevedeta tudi z drugim naklonom.

V katerem jeziku je več večbesednih glagolov?

Večbesedni glagoli (phrasal verbs) so značilnost angleščine.

Kako se odločiti za občna ali lastna poimenovanja – zapis (prim. Fox – bo lisica ali Lisica)?

Odločitev je odvisna od konteksta oziroma predvsem od primarnega besedila. Avtor originalnega besedila je lisici podal tudi ime »Lisica«, zato bi se to moralo ohraniti tudi v prevodu.

Povedi brez osebnih glagolskih oblik: od česa zavisi prevod oz. vsebnost povedi z osebno glagolsko obliko?

Predvsem je odvisno od ciljnega jezika, torej kako se pomen, ki je v izvorniku, lahko izrazi v ciljnem jeziku.

Imate kaj težav z dvojino pri prevodih? Je zaradi naše, slovenske dvojine prevajanje kaj težje?

Da, pri izvorniku je treba biti veliko bolj pozoren, ali gre za dve ali več oseb, na katere se nanaša glagol, da v slovenščini izberemo pravilno število. V obratni smeri pa je dvojino, če je sporočanje le-te res pomembno, namesto glagolsko mogoče nakazati s kakšnim drugim jezikovnim sredstvom. Na primer, »Odšla sta« bi se lahko prevedlo z »They both left«, »The two of them left« ipd.

Glede na spodnje primere – ko se prevod glede izbora besed precej razlikuje od izvornika – ali je kdaj problem avtorstva? Delo se namreč že kar spremeni ...

Mi smo pregledali Zverjasca. Navajam nekaj primerov, če lahko pokomentirate, zakaj takšen izbor/oblika besed, saj očitno ne gre za dobesedne prevode.

1. »He has terrible tusks, and terrible claws, and terrible teeth in his terrible jaws.«
»Okli kot noži, kremplji postrani, strašne čeljusti in grozni čekani!«
2. Roasted fox! I'm off!« Fox said.
»Na žaru!« Lisica v strahu izbulji oči.
3. There's no such thing as a Gruffalo?«
»Ni razumela, Zverjasca sploh ni!«
4. An owl saw the mouse, and the mouse looked good.
Sova jo je opazila in si rekla: »Dobra bi bila!«

V prvem primeru je razlog gotovo to, da je prevajalec hotel ohraniti rimo (claws, jaws, postrani, čekani), ki bi se z dobesednim prevodom izgubila. V preostalih primerih morda gre za podoben pojav, vendar bi za analizo potrebovali širši kontekst tako izvornika kot prevoda.

3.2.2.3 Mojca Brglez

Se je tekom let prevajanja spremenil jezik – angleščina in slovenščina?

Seveda. Vsi jeziki se nenehno spreminjajo in to se odraža tudi v prevodih.

Koliko običajno besedila prilagajajo za slovenske bralce, na katerem področju jezika je to najbolj opazno?

Besedila seveda vedno prilagajamo, odvisno od več dejavnikov, npr. starosti, bralne pismenosti, splošne razgledanosti in predznanja bralca.

Slika 5: Mojca Brglez

vir: <https://www.ff.uni-lj.si/zaposleni/mojca-brglez>

Kateri avtor se vam zdi, da v izvirniku piše najbogatejše?

Avtorji pravljic imajo navadno veliko občutka za to, kaj se da narediti z jezikom in se z njim radi igrajo. Težko bi izpostavili enega od njih, saj imajo zelo različne sloge.

Kaj, po vašem mnenju naredi prevajalca dobrega oz. kaj slabega?

Znova je tu v igri veliko dejavnikov. Mogoče bi začeli z znanjem jezika izvirnika in seveda jezika prevoda, potem pa je treba omeniti še, da se zaveda namena besedila in komu je besedilo namenjeno.

Kateri jezik je – glede na glagolski čas – bolj zakompliciran?

Vsak po svoje. Angleščina ima veliko več glagolskih časov kot slovenščina, pri slovenščini se npr. zakomplicira pri glagolskem vidu.

Se je v času/dobi telefonov jezik – skladnja kaj poenostavi?

Če pišeš po telefonu, je jezik drugačen in morda tudi poenostavljen. Pravopis je npr. poenostavljen. V knjigah se to manj vidi, razen, če so deli besedila v obliki SMS.

Katero prevajanje je težje: iz slovenščine v angleščino ali iz angleščine v slovenščino?

Običajno prevajalec prevaja v svoj materni jezik, v drugo smer je bolj komplicirano.

Kakšno je vaše mnenje o več (različnih) prevodih istega dela?

Zelo zanimivo jih je primerjati. Navadno se prevodi po nekaj desetletjih postarajo in postanejo manj razumljivi, zato je smiselno pripraviti nov prevod.

Mora imeti prevajalec tudi posluš (glede na metrično zgradbo verzni prevodov)?

Seveda.

Je smiselno imeti testne sprejemnike?

Prevajalci se pogosto posvetujejo z ljudmi okrog sebe, testno branje pa se navadno ne izvaja.

Se prevajanje za otroke razlikuje od prevajanja za odrasle?

Se razlikuje, vendar je tudi odvisno od starosti ciljnih bralcev. Pravzaprav se razlikuje že pisanje za različno stare bralce.

Ali glagolski vid »reguliramo« z glagolskimi časi?

To je eden od načinov. Poleg tega so še drugi, npr. frazni glagoli, posebne strukture itd.

V prihodnjiku je najbrž malo zapisov?

Načeloma manj kot v pretekliku, če pripovedujemo zgodbo. Če pa se pojavi prerokba, napoved itd., pa se seveda pojavijo tudi stavki v prihodnjiku.

Glagolski naklon – ali velelnik in pogojniki vedno ostaneta enaka oz. ali se v prevodih prilagodi?

Čisto odvisno od besedila, od prevajalca, od lektorja, urednika. Na besedilo vpliva veliko posameznikov.

V katerem jeziku je več večbesednih glagolov?

V angleščini več kot v slovenščini.

Kako se odločiti za občna ali lastna poimenovanja – zapis (prim. Fox – bo lisica ali Lisica)?

Če je v angleščini uporabljeno lastno ime, naj bi se to načeloma obdržalo. Pride pa tudi do odstopanj. Peppa Pig je ime in priimek, Pujsa Pepa pa ni tako jasno, kaj je.

Povedi brez osebnih glagolskih oblik: od česa zavisi prevod oz. vsebnost povedi z osebno glagolsko obliko?

Od prevajalčevega znanja obeh jezikov.

Imate kaj težav z dvojino pri prevodih? Je zaradi naše, slovenske dvojine prevajanje kaj težje?

Včasih se lahko pojavi težava, kadar v izvorniku ni jasno, na koliko oseb se stavek nanaša, na dve ali več. Včasih prevajalec pri neposrednem prevajanju celo pozabi na možnost dvojine in jo nato popravlja pri ponovnem pregledu besedila.

Mi smo pregledali Zverjasca. Navajam nekaj primerov, če lahko pokomentirate, zakaj takšen izbor/oblika besed, saj očitno ne gre za dobresedne prevode. Glede na spodnje primere – ko se prevod glede izbora besed precej razlikuje od izvornika – ali je kdaj problem avtorstva? Delo se namreč že kar spremeni ...

1. »He has terrible tusks, and terrible claws, and terrible teeth in his terrible jaws.«
»Okli kot noži, kremplji postrani, strašne čeljusti in grozni čekani!«

2. Roasted fox! I'm off!« Fox said.
»Na žaru!« Lisica v strahu izbulji oči.

3. There's no such thing as a Gruffalo?«
»Ni razumela, Zverjasca sploh ni!«

4. An owl saw the mouse, and the mouse looked good.
Sova jo je opazila in si rekla: »Dobra bi bila!«

Zverjasec je pesem, zato je pristop k prevajanju drugačen kot pri prevajanju prozne pravljice. Pri prevajanju poezije mora namreč poleg zgodbe prevajalec upoštevati tudi ritem, rimo in druga pesniška sredstva. Pri slikanicah mora prevajalec upoštevati tudi ilustracije. Če

seštejemo vse te dejavnike, je jasno, da je prevod besedila, kakršno je Zverjasec, zelo drugačen od prevoda prozne pravljice.

Očitno so pri zgornjih primerih ključni dejavniki število zlogov, ritem, rima in druga pesniška sredstva, kar je imelo očitno prednost pred leksikalnim pomenom.

3.2.2.4 Silvana Orel Kos

Se je tekom let prevajanja spremenil jezik – angleščina in slovenščina?

Imate v mislih ves čas od druge polovice 19. stoletja dalje, odkar so medjezikovni stiki med angleščino in slovenščino in – pozneje – med slovenščino in angleščino? Vsekakor. Angleški avtorji zgodnjega 19. stoletja so nekako lažje berljivi kakor časovno vzporedna dela ali pisanje slovenskih avtorjev. Slovenščina se je v tem času bolj razvijala in *izvijala* iz primeža jezikov, s katerimi je prihajala v stik zaradi družbeno-političnih razmer (nemščina, južnoslovanski jeziki), v zadnjih desetletjih pa je čedalje občutnejši vpliv angleščine, tako na področju prevzetega

Slika 6: Silvana Orel Kos

vir: <https://www.ff.uni-lj.si/zaposleni/silvana-orel-kos>

pogovornega/slengovskega ali žargonskega besedišča (lajf, ajlajner, lajkati, davnlovdati), idiomatičnih zvez (npr. pregovor Rim ni bil zgrajen v enem dnevu), tudi slovničnih funkcij, npr. ne rabiš tega delat. To vse je posledica prevajanja – ampak večinoma ne profesionalnih prevajalcev, temveč običajnih jezikovnih uporabnikov, ki besedišče raje prenesejo, podomačijo ali dobesedno prevedejo, tak pristop k »prevajanju« je namreč najlažji, najhitrejši.

Koliko običajno besedila prilagajajo za slovenske bralce, na katerem področju jezika je to najbolj opazno?

Imate v mislih specifično besedilno zvrst ali na splošno? Eno od očitnih področij prirejanja besedil je podnaslovno prevajanje – podnaslavljanje, seveda če to opravijo profesionalni podnaslovni prevajalci, ki poznajo in uporabljajo priredbene postopke, s katerim dosežejo, da je sicer hitro izgovorjeno besedilo prijetno in razumljivo za branje v največ dvovrstičnih podnapisih z omejenim številom znakov in omejenim časom prikaza na zaslonu. Pri podnaslovnem prevajanju se prirejanje še posebej pozna na področju izpuščanja ali preoblikovanja značilnosti govorjene angleščine: napačni (jecljajoči) začetki povedi, ponavljanja, izpust pogostih medmetnih izrazov ... Glede količine prirejenega besedila: velja, se v podnaslovnem prevajanju izpusti ali preoblikuje besedilo tako, da je glede na število znakov v angleščini slovensko besedilo v povprečju krajše za 30 odstotkov, lahko tudi več ali manj, odvisno od hitrosti govora ipd.

»Koliko besedila običajno prilagajajo, na katerem področju jezika«. Hm, težko bi na splošno govorila o »količini« prilagojenega besedila. Mogoče imate v mislih kontrastivne (protistavne) razlike med angleščino in slovenščino. Vsekakor bo največ razlik v rabi člena – ker slovenščina členov kot takih nima (zna pa recimo določnost izraziti z določno obliko prilastka).

Očitne so razlike v rabi osebnih in neosebni glagolskih oblik – v angleščini so dosti pogostejše.

Vsekakor je treba prilagoditi ustaljene metaforične zveze, npr. frazne glagole (»look after sb« ni gledati za kom), frazeme npr. »upset the applecart« - komu prekrižati načrte).

Na to vprašanje lahko odgovorjam na dolgo in široko – če želite bolj specifičen odgovor, me usmerite, da bom napisala tisto, kar vas res zanima.

Kateri avtor se vam zdi, da v izvirniku piše najbogatejše?

Mislite prav specifičnega (angleškega) avtorja ali na splošno slog pisanja? Na to vprašanje lahko utemeljeno odgovorijo strokovnjaki s področja (primerjalne) književnosti. Upam, da ustrezno razumem »najbogatejše«, recimo raba metaforičnega jezika, nadrobno opisovanje notranjega miselnega ali tudi zunanjega dogajanja, ustvarjanje novega besedišča. Če govorimo o angleško pišočin romanopiscih za odrasle, bi po svojem mnenju najprej izpostavila nekaj modernističnih piscev: angleško pisateljico Virginio Woolf in ameriškega pisatelja Williama Faulknerja. Jezikovno in slogovno »najbogatejši« angleško pišoči pisec je gotovo James Joyce – vendar njegov virtuozno razgibani jezik pomeni oteženo razumevanje in s tem povezano oteženo prevajanje. Od novejših avtorjev bi izpostavila ameriško pisateljico Toni Morrison in britansko-ameriškega pisatelja indijskega rodu Salmanu Rushdieja.

Kaj, po vašem mnenju, naredi prevajalca dobrega oz. kaj slabega?

Na splošno slab prevajalec ne razume dovolj jezika, kulture, ne upošteva značilnosti besedilnih zvrsti in s tem povezanega posluha za ciljne bralce. Slab prevajalec največkrat preveč dobesedno prevaja ali pa tudi preveč preoblikuje besedilo. Dober prevajalec je gibek: ve, kdaj se mora strukturno bolj približati izvorni jezikovni ubeseditvi, kdaj interpretativno bolj ciljnemu bralcu.

Kateri jezik je – glede na glagolski čas – bolj zakompliciran?

Je mišljen samo za par slovenščina-angleščina?

Odvisno, kako definirate »glagolski čas«. Jaz k angleškim glagolskim časom prištevam tudi »Perfect tenses«, zato je s tega vidika angleščina bolj zapletena.

Se je v času/dobi telefonov jezik – skladnja kaj poenostavi?

Mislite mobilno telefonijo, sodobna sredstva hitrega pisnega sporočanja? Seveda – ampak to počnejo hitro pišoči uporabniki:), skladnja sama se ne poenostavlja. Splošni jezikovni uporabniki težijo k poenostavljanju, v medjezikovnem stiku seveda tudi k prevzemanju določenih jezikovnih značilnosti drugega jezika. Sčasoma se določeni pogovorni (skladenjski) vzorci čedalje pogosteje uporabljajo tudi v splošnem sporočanju, npr. naklonski glagol »(ne) rabiti početi nekaj« predvsem v zanikanih in vprašalnih stavkih. Raba tega naklonskega glagola v splošnem sporočanju ni primerna. Tudi ni potrebna, ker imamo v slovenščini že druga jezikovna sredstva za izražanje takih vsebin.

Katero prevajanje je težje: iz slovenščine v angleščino ali iz angleščine v slovenščino?

Zaradi različnih stopenj obvladanja jezika nekateri prevodoslovci zagovarjajo samo prevajanje v materni jezik. Načeloma je za slovenske prevajalce težje prevajanje iz slovenščine v angleščino.

Kakšno je vaše mnenje o več (različnih) prevodih istega dela?

Prevod zaradi jezikovnega razvoja ali korenitih družbeno-kulturnih sprememb »zastara« po določenem času, recimo nekaj desetletjih, in tako se izkaže, da bi bilo delo treba ali dobro na novo prevesti. V redkih primerih se zgodi, da nastaneta različna prevoda tako rekoč sočasno. To se je – v veliki meri na pobudo (mladih) bralcev – zgodilo s šesto knjigo iz sage o Harryju Potterju angleške pisateljice J. K. Rowling. V slovenščino jo je leta 2006 prevedel slovenski prevajalec Branko Gradišnik, dve leti pozneje pa še Jakob J. Kenda, prvotni prevajalec te

priljubljene fantazijske sage. Kot prevodoslovki in jezikoslovki mi je zanimivo preučevati prevod enega in drugega prevajalca in ugotavljati razlike v interpretaciji in ubeseditvi.

Mora imeti prevajalec tudi posluš (glede na metrično zgradbo verznihi prevodov)?

Seveda. Pesmic verjetno ne beremo samo zaradi sporočila (vsebine), temveč prav zaradi lepote pesniške oblike, ki nosi sporočilo.

Je smiselno imeti testne sprejemnike?

Mislite testne bralce? Testni bralci so odraz sodobnih založniško-tržnih prijemov, s katerimi je končnemu bralcu dana možnost, da vpliva na specifičen prevajalski pristop. Če so v nastajanje (prevedenega) (literarnega) besedila vključeni strokovno usposobljeni in kritični sodelavci, so testni bralci nekakšna pika na i.

Se prevajanje za otroke razlikuje od prevajanja za odrasle?

Seveda – saj se razlikujeta tudi literatura za otroke in literatura za odrasle. Odvisno sicer od vsebine in specifične kulture, a bolj ko je besedilo namenjeno mlajšim otrokom, večja je verjetnost, da ga bo treba prilagoditi, npr. že pri izbiri lastnih imen.

Ali glagolski vid »reguliramo« z glagolskimi časi?

Kadar se glagolska sistema razlikujeta, je treba poiskati druge možnosti za izražanje želenega, tudi glagolske čase ali specifično besedišče. Glagolski vid je v angleščini močno povezan z glagolskimi časi, saj se glagolski vid (simple-progressive) kaže šele na sintaktični ravni.

V prihodnjiku je najbrž malo zapisov?

Tako pač je. Ljudje mogoče največ *govorimo* o tem, kaj se dogaja, *pišemo* o tem, kaj se je zgodilo. In *razmišljamo* o tem, kaj se bo ali bi se mogoče zgodilo. Daljši zapisi v prihodnjiku imajo mogoče učinek vedeževanja, vpogleda v prihodnost.

Glagolski naklon – ali velelnik in pogojnik vedno ostaneta enaka oz. ali se v prevodih prilagodi?

Pogojnik naj bi ostal funkcijsko nespremenjen, vendar slovenščina uporablja enostavnejši sistem (neobčutljiv za umeščeno izraženo vsebin v preteklost ali nepreteklost), zato moramo še posebej paziti, ko slovenske pogojne stavke prevajamo v angleščino.

Če se zdi smiselno, lahko velelnik naredimo bolj ali manj vpljudnega v ciljnim jeziku. Npr. rekla bi, da je v angleščini raba členka »please« (še vedno) pogostejša kot v slovenščini. Lahko si tudi predstavljam, da bi kdo slovenski velelnik v angleščino prevedel s povednim naklonom (in naklonskimi glagoli) ali kot vprašalni stavek. Npr. prodajalka stranki: »Dvignite roke«, v angl. »You'll have to lift up your arms.« Ali pri zdravniku: »Dihajte mirno«, v angleščini: »You wanna breathe for me real easy?«

V katerem jeziku je več večbesednih glagolov?

V angleščini. Poleg tega imajo angleški večbesedni glagoli več pomenov, od katerih so nekateri prav idiomatični (pomena ni mogoče razbrati iz sestavnih delov fraznega, predložnega ali frazno-predložnega glagola), npr. »give in« - »vdati se«.

Kako se odločiti za občna ali lastna poimenovanja – zapis (prim. Fox – bo lisica ali Lisica)?

Občna imena se pišejo z malo, lastna imena pa z veliko (kot to ureja Slovenski pravopis).

Povedi brez osebnih glagolskih oblik: od česa zavisi prevod oz. vsebnost povedi z osebno glagolsko obliko?

V slovenščini na splošno dajemo prednosti izražanju z osebnimi glagolskimi oblikami. Odvisno pa je tudi od tipa diskurza (npr. več jih je v pravnih besedilih) in sploh od vrste in funkcije neosebne glagolske oblike (npr. bolj naravno je, da angleške deležniške stavke pretvorimo v stavke z osebno glagolsko obliko). Po drugi strani angleškim nedoločnikom, ki sledijo nekemu drugemu glagolu (verižni glagoli), tudi v slovenščini lahko najdemo enako strukturno ustreznico, npr. »All of a sudden, he started to talk«, »Naenkrat je začel govoriti«. V slovenščini pa imamo tudi glagole, ki pomensko izražajo tako pomensko kombinacijo: »Naenkrat je spregovoril«.

Imate kaj težav z dvojino pri prevodih? Je zaradi naše, slovenske dvojine prevajanje kaj težje?

Seveda, treba je paziti, da glede na sobesedilo ustrezno tolmačimo angleško množino kot slovensko dvojino in da pri prevajanju iz slovenščini v angleščino s posebnimi izrazi poudarimo dvojino, če to zahteva sobesedilo.

Glede na spodnje primere – ko se prevod glede izbora besed precej razlikuje od izvirnika – ali je kdaj problem avtorstva? Delo se namreč že kar spremeni.

Odvisno od tega, kaj avtor ali bralci pričakujejo od razmerja med izvirnikom in prevodom. Npr. tako bralci kot avtorica K. J. Rowling so prosili, da bi tudi šesto knjigo prevedel prevajalec Jakob J. Kenda. Očitno je šlo za določena neskladja v pričakovanih glede razmerja med izvirnikom in prevodom.

Pri prevajanju poezije v primerih toge metrične strukture seveda lahko pričakujemo tudi (opazne) pripovedne in vsebinske odklone. Pri prevajanju verzificirane literature še toliko bolj pride do izraza soavtorski vidik – prevajalec seveda ob tem upa, da se je po svojih zmožnostih na izraženi način optimalno/ustrezno približal izvirniku.

Mi smo pregledali Zverjasca. Navajam nekaj primerov, če lahko pokomentirate, zakaj takšen izbor/oblika besed, saj očitno ne gre za dobresedne prevode.

Gotovo zaradi prilagajanja kalupu metrične sheme, v katerega je treba vlti besedilo in sporočilo na tak način, da bo imelo želeni (estetski, doživljajski) učinek na mlajše bralce.

1. »He has terrible tusks, and terrible claws, and terrible teeth in his terrible jaws.«
»Okli kot noži, kremplji postrani, strašne čeljusti in grozni čekani!«

2. Roasted fox! I'm off!« Fox said.
»Na žaru!« Lisica v strahu izbulji oči.

3. There's no such thing as a Gruffalo?«
»Ni razumela, Zverjasca sploh ni!«

4. An owl saw the mouse, and the mouse looked good.
Sova jo je opazila in si rekla: »Dobra bi bila!«

Pri 1: V angleščini je opazno ponavljanje levega prilastka »terrible«. V angleščini je ponavljanje manj moteče kot v tradicionalni literarni ali besedni umetnosti slovenskega jezika. Že v starih angleških epih se je uporabljala pesniška figura, ki temelji na *ponavljanju* začetnih poudarjenih soglasnikov (ne pa na ponavljanju končnih rimanih zlogov – to pa je pomembna pesniška figura

v slovenščini). V zgornjih angleških verzih je ponavljanje znotraj verza preneseno kar na ponavljanje prilastka, opazimo tudi »t« v »tusks« in »teeth«. »He has terrible tusks« ... »and terrible teeth«. Ponavljanje glasu »t« izraža nekakšno ostro eksplozivnost in neizogibnost pretnje (zaradi enakomernega ponavljanja). Grozljivost je v slovenščini izražena drugače, z bolj dramatičnimi podobami in podobjem: »okli **kot noži**«, »kremplji **postrani**«, grozljivo delujejo tudi glasovni sklopi v no«ž«i, »kr«emplji, po«str«ani, »str«ašne »č«eljusti, »gr«ozni »č«ekani.

Pri 2: Odgovor je podoben kot zgoraj. 1. zaradi metrične sheme (tu sicer ne vidim drugega verza). Spet bi lahko rekla, da je vsebinsko polnejši izraz za spremni stavek nekako v sozvočju s slovensko literarno tradicijo. Otrok, ki mu tako besedilo beremo, tega sicer še ne ve, mu pa ta slogovni prijem nekako pride v uho tudi z branjem tradicionalnih del za otroke. V obeh jezikih je začutiti strah lisice: v angleščini s pobegom »I'm off!«, v slovenščini pa s konkretnjšim opisom »v strahu izbulji oči«. V angleščini v tem verzu ni konkretno izražen strah, v slovenščini pa ni konkretno izražen pobeg (mogoče je v kakšnem drugem verzu, ki ga tu ne vidim).

Pri 3: V angleščini je negotovost glede obstoja Zverjasca izražena z vprašalno dikcijo, v slovenščini pa je negotovost angleškega vprašanja izražena leksikalno, z glagolsko zvezo »ni razumela«.

Pri 4: Prevajalec se postavi v kožo (perje) sove in z njenega vidika komentira situacijo.

3.2.3 Odgovor Katje Plemenitaš v elektronski obliki

Lepo pozdravljene,
najlepša hvala za sporočilo.
zaradi gneče pred prazniki se opravičujem za nekoliko pozen odgovor, ampak upam, da še ni prepozno. Postavjate zanimiva vprašanja. Spodaj je nekaj odgovorov:

Tradicionalne slovnice (npr. *A Comprehensive Grammar of the English Language*) za angleški jezik ponavadi ločijo dva slovnicična časa (*present tense* in *past tense*) ter dva glagolska vida: *progressive aspect* in *perfect aspect* (simple pomeni odsotnost glagolskega vida). *Progressive* pomeni dejanje v trajanju oz nedokončano dejanje, *perfect* pa dejanje, ki se je zgodilo v nedoločenem času pred neko določeno časovno točko. Oba glagolska vida se lahko kombinirata s sedanjim in preteklim časom (*present perfect* in *past perfect*; *present progressive* in *past progressive*) in tudi med seboj (npr. *present perfect progressive* ali *past perfect progressive*).

Razlika med dovršnim in nedovršnim vidom v slovenščini se ne pokriva povsem z razliko med *simple* in *progressive* v angleščini, na primer slovenski nedovršnik se lahko izraža s *simple tenses* v angleščini (npr. *stanja* in *navade* - *The Earth turns around the sun*; *He smokes*) ali s *progressive* glagolskim vidom za dejanja v trenutnem trajanju - *He is smoking at the moment*, *She is jumping*). Slovenski dovršnik, ki izraža zaključenost dejanja, se v angleščini pogosto izraža s *simple perfect tenses* (spila je vso mleko - *she has drunk all the milk*) ali tudi s *simple past tense* (*Yesterday she brought him milk* - včeraj mu je prinesla mleko).

Pravilno sklepate, da samo iz izpisa glagola ne moremo vedno določiti osebe in števila, temveč za to potrebujemo več podatkov iz izhodiščnega stavka, saj je lahko ista oblika uporabljena za različno število ali osebo. Samo pripomba glede analize, ki ste jo navedli - v primeru stavka *A fox saw the mouse, and the mouse looked good* - ste z izrazom *dovršni* pri *looked* verjetno mislili angleški *simple*. Mogoče je boljše, da pri angleških glagolih obdržite angleško terminologijo (*simple* - *progressive*), ker se vedno ne sklada z razliko med dovršnim in nedovršnim vidom v slovenščini.

Ker je lahko literatura glede glagolskih časov in glagolskega vida v angleščini kar zapletena, se v izogib zmede lahko držite tudi tega, kar je o angleških časih in glagoskem vidu zapisano v *Modern English Grammar* avtorjev Blaganje in Konte (mislim, da je tam nekaj zapisano tudi o le delnem pokrivanju med angleškim *simple* in *progressive* in slovenskim dovršnim in nedovršnim vidom). Trenutno knjige žal nimam pri sebi, bom pa preverila po praznikih in se vam ponovno oglasim.

Želim vam lepe praznike in lep skok v novo leto,
lep pozdrav,
Katja Plemenitaš

Slika 7: Odgovor Katje Plemenitaš

vir: lastni

Za nadaljnjo usmeritev nam je poslala še:

Spoštovani,

glede kategorij glagolskega vida v angleščini vam spodaj dodajam še informacijo o tem iz novejšje literature (*Grammar of Spoken and Written English*, avtorji Biber, Johansson, Leech, Conrad, and Finegan, 2021). Kot ste v vašem vprašanju že sami omenili, so navedene štiri kategorije glagolskega vida: *simple* (unmarked), *progressive*, *perfect* in *perfect progressive*. Kot pa sem navedla že e v svojem vprejšnjem odgovoru, je te štiri angleške kategorije glagolskega vida potrebno obravnavati ločeno od kategorij nedovršnega in dovršnega glagolskega vida v slovenščini (kljub določenim prekrivanjem).

Structural distinctions of finite verb phrases (p. 450):

tense: present or past (e.g. *see(s)* v. *saw*)

aspect: unmarked/simple, perfect, progressive (e.g. *sees* v. *has seen* v. *is seeing*). or perfect progressive (e.g. *has been seeing*)

voice: active or passive (e.g. *sees* v. *is seen*)

modality: unmarked (tensed) v. modal (e.g. *sees* v. *will/can/might see*)

negation: positive v. negative (3.8) (e.g. *sees* v. *doesn't see*)

clause structure type: declarative v. interrogative (3.13) (e.g. *you saw* v. *did you see?*)

Lep pozdrav in veliko užitek pri pisanju naloge,
Katja Plemenitaš

Slika 8: Dodatno pojasnilo Katje Plemenitaš

vir: lastni

3.2.4 Razprava

Med samo analizo glagolov sva zasledili, da so v angleščini večkrat uporabljene besedne zveze. V slovenščini se prevajalec mnogokrat postavi v vlogo nastopajočih oseb in njihovo mnenje poudari z dvogovorom.

Opazili sva, da se v slovenščini pojavlja več glagolov (tako številčno kot pomensko) kot v angleščini. V slovenskem prevodu se Dekleva ne igra z glasovi, pač pa uporabi primero ali komparacijo občasno pa uporabi druge besede in besedne zveze, da se besedilo rima tudi v slovenščini. Obstaja razlika v rabi glagolskega časa in naklona (npr. V angleščini je poved napisana v obliki vprašanja, v slovenščini pa v obliki trditve. V angleščini je uporabljen sedanjik za prihodnje dogovore.).

Ugotovili sva, da samo iz izpisa pri angleškem glagolu ne moremo vedno določiti osebe in števila, temveč za to potrebujemo več podatkov iz izhodiščnega stavka, saj je lahko ista oblika uporabljena za različno število ali osebo, kar nam potrjuje intervjuvanka Plemenitaš. Pri glagolih v slovenščini imamo končnice, ki so tipične za določitev glagolske osebe.

S pomočjo odgovorov iz intervjujev sva razbrali, da se jezik živ, še posebej pogovorna različica. Pri več mladinskih delih je potrebno veliko prilagajanja, ker danes mladi ne govorimo enako kot pred dvajsetimi leti. Jezik pa se je spremenil tudi zaradi novih izrazov kot npr. na področju tehnologije. Jezik se stalno spreminja, slovnica sicer ne v takih taki meri, da bi bilo opazno, besedišče pa. Večina besedil se prilagodi slovenskim bralcem, še posebej mladini.

Bolj bogato v izvorniku običajno pišejo avtorji pravljic, ker imajo za to veliko občutka. Kot vzorni primer dveh pisateljev, ki v izvorniku pišeta bogato (predvsem fantazijske zgodbe), pa je gospod Boštjan Gorenc navedel pisatelja Terryja Pratchetta in Georga R. R. Martina.

Po mnenju intervjuvancev je prevajalec dober, če dobro razume izhodiščni in prevajalni jezik, kulturo obeh jezikov in značilnosti besedilnih zvrsti (npr. podobne besedne igre), ni pa nujno, da ima prevajalec znanje izvirnega jezika na študijski ravni.

Angleščina ima več glagolskih časov in načinov, ki imajo svoje specifične pomene. Problem predstavljajo predvsem »Perfect tenses«, ker v slovenščini nimamo takšne glagolske kategorije. Različne funkcije, ki jih v angleščini opravljajo »present tenses«, v slovenskih besedilih tako prevzameta in uresničujeta preteklik ali sedanjik. Potem je v slovenščini nekaj v sedanjiku, nekaj v pretekliku; lahko pa nastanejo težave, če prevajamo v angleščino. Največ težav imajo prevajalci in Slovenci na sploh pri interpretaciji present perfect continuous, saj se mora prevajalec odločiti, katero funkcijo bo uresničil, ko prevaja, in v slovenščini za to izbrati najprimernejši glagolski čas – bodisi sedanjik bodisi preteklik v kombinaciji z različnima glagolskima vidoma.

V dobi telefonov se je jezik malo spremenil, predvsem pri pogovorni različici. Splošni jezikovni uporabniki težijo k poenostavljanju, v medjezikovnem stiku seveda tudi k prevzemanju določenih jezikovnih značilnosti drugega jezika. Sčasoma se določeni pogovorni (skladenjski) vzorci čedalje pogosteje uporabljajo tudi v splošnem sporočanju, npr. naklonski glagol »(ne) rabiti početi nekaj«, predvsem v zanikanih in vprašalnih stavkih. Vzpostavile so se druge prakse in izrazni načini (krajšave, čustvenčki, kodno preklapljanje med jeziki itd.), kar pa je seveda k temu pripomoglo. Ugotovili sva tudi, da je večini prevajalcev težje prevajati iz slovenščine v angleščino, odvisno pa je predvsem od izkušenj.

Včasih je potrebno, če je delo zelo staro, da se besedilo posodobi in ustreza času, v katerem naj bi bilo brano, da se ustvari sodobnejši prevod. Pri prevajanju moramo imeti pred seboj ciljnega bralca, torej iz katerih okoliščin in kulture izhaja bralec, kakšno je njegovo/njeno predhodno znanje, obvladanje jezika in tako naprej, in prevajati v skladu s tem.

Pri prevajanju literature, predvsem poezije, je zelo pomemben posluš. Ni pa nujno, da se v ciljni jezik prevede popolnoma ista metrična struktura.

Večina intervjuvancev se je strinjala, da so testni bralci odraz sodobnih založniško-tržnih prijemov, s katerimi je končnemu bralcu dana možnost, da vpliva na specifičen prevajalski pristop. Če so v nastajanje (prevedenega) (literarnega) besedila vključeni strokovno usposobljeni in kritični sodelavci, so testni bralci nekakšna pika na i.

Prevajanje otroških del se razlikuje od prevajanja odraslih del, po izkušnjah gospe Silvine, pa je odrasla dela težje prevajati zaradi uporabe več strokovnih besed. Kadar se glagolska sistema razlikujeta, je treba poiskati druge možnosti za izražanje želenega, tudi glagolske čase ali specifično besedišče.

Glagolski vid je v angleščini močno povezan z glagolskimi časi, saj se glagolski vid (simple-progressive) kaže šele na sintaktični ravni. V angleščini se glagolski vid dogaja na skladijsko-pripovedni ravni, je tudi predmet nekaterih slogovnih izbir. V slovenščini je glagolski vid določen že v sami slovarski obliki glagola (v nedoločniku), nekateri slovarski glagoli pa so dvovidski in se konkreten glagolski vid lahko ustrezno tolmači šele na skladijski ravni, eden takih dvovidskih glagolov je tudi glagol "videti". Glagolski vid prehodnih glagolov (ali takih, ki dopuščajo prehodno tolmačenje) določa (količinsko ali kako drugače določen) predmet. Tradicionalne slovnice (npr. A Comprehensive Grammar of the English Language) za angleški jezik ponavadi ločijo dva slovnici časa (present tense in past tense) ter dva glagolska vida: progressive aspect in perfect aspect (simple pomeni odsotnost glagolskega vida). Progressive pomeni dejanje v trajanju oz nedokončano dejanje, perfect pa dejanje, ki se je zgodilo v nedoločenem času pred neko določeno časovno točko. Oba glagolska vida se lahko kombinirata s sedanjim in preteklim časom (present perfect in past perfect; present progressive in past progressive) in tudi med seboj (npr. present perfect progressive ali past perfect progressive). **Razlika med dovršnim in nedovršnim vidom v slovenščini se ne pokriva povsem z razliko med simple in progressive v angleščini**, na primer slovenski nedovršnik se lahko izraža s simple tenses v angleščini (npr. stanja in navade – The Earth turns around the sun; He smokes) ali s progressive glagolskim vidom za dejanja v trenutnem trajanju – He is smoking at the moment, She is jumping). Slovenski dovršnik, ki izraža zaključenost dejanja, se v angleščini pogosto izraža s simple perfect tenses (spila je vso mleko – she has drunk all the milk) ali tudi s simple past tense (Yesterday she brought him milk – včeraj mu je prinesla mleko). Po pogovoru s Katjo Plemenitaš sva ugotovili, da Angleži še sami niso povsem odločeni glede števila glagolskih vidov. Nekateri pravijo, da imajo dva, nekateri štiri, zato se v osnovni in srednji šoli učimo nam poenostavljen način (continuous- progressive, simple-simple). Med slovenskim in angleškim vidom ni neposrednega ujemanja, kljub dejstvu, da med njima obstajajo podobnosti (Blaganje, Konte, 1979).

Ugotovili sva, da je v prihodnjiku malo zapisov. Ljudje mogoče največ *govorimo* o tem, kaj se dogaja, *pišemo* o tem, kaj se zgodilo in *razmišljamo* o tem, kaj se bo ali bi se mogoče zgodilo. Daljši zapisi v prihodnjiku imajo mogoče učinek vedeževanja, vpogleda v prihodnost.

Pogojnik naj bi ostal funkcijsko nespremenjen, vendar slovenščina uporablja enostavnejši sistem (neobčutljiv za umeščenost izraženih vsebin v preteklost ali nepreteklost), zato moramo še posebej paziti, ko slovenske pogojne stavke prevajamo v angleščino (angleški pogojni

odvisniki). Po besedah intervjuvancev naj bi velelni naklon v večini okoliščin ostal nespremenjen.

Večbesedni glagoli so zaradi besedotvornih postopkov značilni za angleščino. Poleg tega imajo angleški večbesedni glagoli več pomenov; nekateri so idiomatični (pomena ni mogoče razbrati iz sestavnih delov fraznega, predložnega ali frazno-predložnega glagola), npr. »give in« - »vdati se«.

Občna in lastna imena po večini ostanejo ista kot v izvorniku, občasno pa lahko pride do manjših odstopanj.

V slovenščini na splošno dajemo prednosti izražanju z osebnimi glagolskimi oblikami. Odvisno pa je tudi od tipa diskurza (npr. več jih je v pravnih besedilih) in sploh od vrste in funkcije neosebne glagolske oblike (npr. bolj naravno je, da angleške deležniške stavke pretvorimo v stavke z osebno glagolsko obliko). Po drugi strani angleškim nedoločnikom, ki sledijo nekemu drugemu glagolu (verižni glagoli), tudi v slovenščini lahko najdemo enako strukturno ustreznico, npr. »All of a sudden, he started to talk«, »Naenkrat je začel govoriti«. V slovenščini pa imamo tudi glagole, ki pomensko izražajo tako pomensko kombinacijo: »Naenkrat je spregovoril«.

Treba je paziti, da glede na sobesedilo ustrezno tolmačimo angleško množino kot slovensko dvojino in da pri prevajanju iz slovenščine v angleščino s posebnimi izrazi poudarimo dvojino, če to zahteva sobesedilo. Če pa iz besedila ni razvidno, da je potrebno uporabiti dvojino, o tem povprašamo avtorja/avtorico izhodiščnega besedila ali pa to rešimo po občutku. Ugotovili sva tudi, da se včasih v prevodu uporabijo druge besede kot v izhodiščnem besedilu, saj angleščina vsebuje veliko besed, za katere v slovenščini (še) nimamo ustreznice.

V angleščini je preteklik zelo zasidran kot pripovedni glagolski čas, ki je seveda tudi osnova v slovenščini, ampak s to razliko, da imamo v slovenščini več izhodov v sedanjik tudi v pretekli pripovedi in poročanem govoru. Potrebno je poudariti, da se slovenski sedanjik pogosto uporablja tudi za dejanja, ki so se zgodila v pretekliku.

V nadaljevanju bova skladno z najinim raziskovalnim delom potrdili oziroma ovrgli na začetku raziskovalne naloge zapisane hipoteze.

1. Prevajalci angleške fraze poslovenijo.

Potrjena. Tako kot je gospa Orel Kos povedala v intervjuju, je vsekakor treba prilagoditi ustaljene metaforične zveze, npr. frazne glagole (»look after sb« ni gledati za kom), frazeme npr. »upset the applecart« – komu prekrižati načrt. Mnogokrat je treba tako besedilo prilagoditi bralcem, kar je potrdil Boštjan Gorenc: »Po dogovoru z urednikom in urednico sem celotno besedilo prestavil in priredil, da se dogaja na slovenskem jezikovnem področju, ker so bralci teh knjig mladi, ki nimajo še nekega poznavanja ameriških pop-kultur, ki jih avtor na veliko parodira v knjigah. Z namenom ohranitve humornosti se prevod prilagodi na tak način, ker bolj poznajo stvari iz svoje okolice.« Prevajalka in predavateljica na Oddelku za prevajalstvo Orel Kos je pritrdila, da je ozaveščenost za fraze večja v angleščini in se v njej pogosteje uporabljajo, ker je v ozadju osnovna kombinatorika angleškega in nekombinatorika slovenskega jezika. Ker imajo v angleščini »to take a walk« namesto sprehoditi se. Zelo radi kombinirajo besede v strukture s posebnim pomenom.

2. Besedila je težje prevajati iz angleščine v slovenščino kot iz slovenščine v angleščino.

Ovržena. Večini prevajalcev je lažje prevajati v materni jezik (slovenščino), saj imajo pri tem več izkušenj in na tem področju več znanja. To so nama potrdili tudi z odgovori v intervjujih.

Tu odgovor ni toliko odvisen od same kombinacije jezikov, temveč od prevajalca. Prevajanje je praviloma težje v tuji jezik, saj tega manj poznamo in je težje v njem začutiti nianse, s katerimi domači govorci odraščajo. V maternem jeziku imamo boljši pregled nad vsemi izraznimi zmožnostmi. Zaradi različnih stopenj obvladanja jezika nekateri prevodoslovci zagovarjajo samo prevajanje v materni jezik. Načeloma je za slovenske prevajalce težje prevajanje iz slovenščine v angleščino.

3. Angleški preteklik v slovenskem izvodu ostane preteklik.

Ovržena. Gre za vprašanje literarne tradicije. V angleščini je preteklik zelo zasidran kot pripovedni glagolski čas, ki je seveda tudi osnovni v slovenščini, ampak imamo v slovenščini več izhodov v sedanjik tudi v pretekli pripovedi, npr. poročanem govoru »She said she didn't want to go there« (Rekla je, da ne želi iti tja). To omogoča slovenskemu bralcu večjo neposrednost. Poleg tega pa imamo v ozadju dramatični sedanjik, ki se je skozi literarno tradicijo pogosteje uporabljal, npr. v Martinu Krpanu. Kot primer lahko vzamemo tudi roman *Pomladni dan* pisatelja Cirila Kosmača, ki ga je napisal v kombinaciji sedanjika in preteklika, ko pa so delo prevajali v angleščino, so vse spremenili v preteklik⁹. Sicer so s tem osiromašili Kosmačev slog, so pa sledili angleški literarni tradiciji. V slovenščini je v pretekli pripovedi manj tradicije in glagolskih kategorij, kot je neupoštevanje sosledja glagolskih časov. Slovenci smo sedanjik vajeni slišati. V živi pripovedi bodo spontani govorci angleškega jezika raje uporabljali sedanjik (she says, he says) zaradi same živosti pripovedi ali zaradi lažjega govorjenja. V sedanjosti so že zaznane spremembe v tej smeri, najpogosteje se uporabljajo v spletnih medijih »Trump said« (Dandanes bi to najverjetneje oblikovali kot *Trump says*). Čas se spreminja tudi zato, ker prevajalec išče rimo in se mora držati števila zlogov in se na račun sedanjika oblike glagolov skrajšajo, s tem pa prevajalec dobi nekaj manevrskega prostora za druge stavčne člene ali sporočilne enote.

4. Glagolski vid se pri prevajanju ne spreminja.

Ovržena. Glagolski vid se pri prevajanju popolnoma spreminja. Kadar se glagolska sistema razlikujeta, je treba poiskati druge možnosti za izražanje želenega, tudi glagolske čase ali specifično besedišče. Glagolski vid je v angleščini močno povezan z glagolskimi časi, saj se glagolski vid (simple-progressive) kaže šele na sintaktični ravni. V angleščini se glagolski vid dogaja na skladenjsko-pripovedni ravni, je tudi predmet nekaterih slogovnih izbir. V slovenščini je glagolski vid določen že v sami slovarski obliki glagola (v nedoločniku), nekateri slovarski glagoli pa so dvovidski in se konkreten glagolski vid lahko ustrezno tolmači šele na skladenjski ravni, eden takih dvovidskih glagolov je tudi glagol "videti". Glagolski vid prehodnih glagolov (ali takih, ki dopuščajo prehodno tolmačenje) določa (količinsko ali kako drugače določen) predmet: npr. Vsak dan jem jabolka proti Vsak dan POJEM TRI jabolka (predmet je količinsko določen). Si že jedla? (pomeni si že jedla kosilo, na splošno) Si že pojedla? (pomeni: si že pojedla TOČNO TISTO, kar sem ti postregla za kosilo). Enačenje angleškega vida nasploh z dovršnostjo slovenskih glagolov je zavajajoče.

5. Ilustracije vplivajo na oblikovanje prevoda.

Potrjeno. Vsekakor je ilustracija za prevod pomembna, lahko nam pomaga ali nas ovira. Največja težava je, da smo pri prevodu vezani na sliko in je vanj potrebno vključiti povezavo s sliko. Pomaga nam pri interpretaciji in nas usmerja. Gospod Gorenc je poudaril, da si nikoli ne pomaga z ilustracijami, saj mu le te na koncu delo otežijo. Dejal je: »Zgodilo se mi je že, da sem moral v slovenščini spremeniti rimo in uporabiti druge stvari kot v originalu, potem pa sem

---

⁹ Navedeno potrjuje tudi sedmi sklic oz. opomba.

obrnil stran in videl sliko tistih treh predmetov, ki sta bila uporabljena v originalu. Velikokrat je na ilustracijah narisano nekaj, kar v angleščini deluje, v slovenščini pa ne in zato moraš potem iskati razne poti okoli tega.«

4 ZAKLJUČEK

Med raziskovanjem sva ugotovili, da pri izpisovanju glagolov v angleščini ne moremo natančno določiti kategorij glagola, če ne upoštevamo celotnega stavka, kjer je dana oseba. V slovenščini nam končnice povedo, za katero osebo gre (hodim, hodiš, hodimo) in si z njimi pomagamo. Angleži tega nimajo. To potrjuje Katja Plemenitaš.

Ugotovili sva tudi, da se glagolski vid v angleščini ne more enačiti v slovenščini in da ni uradnega podatka, koliko glagolskih vidov sploh je v angleščini, kar sta potrdili gospe Katja Plemenitaš in Silvana Orel Kos. Nama pomembna ugotovitev je bila tudi, da se angleški preteklik v večini primerov prevaja v slovenščino, kar je potrdila gospa Silvana Orel Kos. Dve od postavljenih hipotez se z najino analizo ujemata; podkrepili sva ju z dodatno razlago.

Zagotovo je najino prvo odprto vprašanje, kako se prevajalci odločijo za dvojino. Več jih je v intervjuju zatrdilo, da to poskušajo razbrati iz besedila, gospa Orel Kos nama je najprej zaupala, da to stori po občutku, kasneje pa je ena od intervjuvank povedala, da za mnenje povpraša tudi avtorja izvirnika.

Eno izmed najinih neodgovorjenih vprašanj je tudi, kako prevajalec posega v samo strukturo izvirnika. V slovenščini (je rekel, je rekel, je rekla ...) bi lektorji najverjetneje posredovali popravke. Vendar sva mnenja, da se pri tem slog preveč spremeni in ni več avtentičen. Besedilo postane osiromašeno, kar potrjuje tudi gospa Orel Kos.

Prav tako se še vedno sprašujeva, v kolikšni je obvladanje angleškega jezika prednosti. Prepričali sva se, da imajo vsi intervjuvanci angleški jezik obvladajo, bodisi zaradi študija le-tega ali zaradi izkušenj, na primer Dekleva¹⁰.

Raziskovalno nalogo bi v nadaljevanju lahko razširili bodisi z analizo še ene otroškega književnega dela bodisi z leposlovnim delom, namenjenim mladini (najstnikom). V primerjavo bi lahko vzeli tudi drugo literarno zvrst (vrsto). Razmišljali sva, da bi lahko med seboj primerjali isti izvirnik in dva različna prevoda. Takšen primer bi bilo književno delo avtorice Julie Donaldson (tudi Zverjasec je njeno literarno delo), ki ima v slovenščini dva različna prevoda – Palčič in Hlodko.

Ali s prevodi izgubimo ali pridobimo na pomenu? V osnovi je odgovor subjektiven, nanj vpliva tradicija jezika. K temu prispeva slikovitost prevoda, ekspresivnost in dodajanje ter črtanje izvirnih povedi, česar se nekateri prevajalci poslužujejo. Drugi prevajalci se držijo prevajalskih norm in kljub temu izkoriščajo specifične slovenske besedotvorne postopke. Vsekakor dobesedno prevajanje na strukturni ravni ni zaželeno. Slogovno se je priporočljivo držati izvirnega sloga. V slovenskih otroških zgodbah veliko vlogo igrajo ekspresivni glagoli. Otroci se ob prebiranju takih del že zgodaj navajajo na ekspresivnost (se je začudil, zakriči, zarenči...). Na to vprašanje si bo odgovoril vsak sam, meniva pa, da je najin materni jezik zelo bogat in slikovit.

---

¹⁰ Diplomiral je iz primerjalne književnosti in literarne teorije na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani.

5 VIRI

Blaganje, D., Konte, I. *Modern English Grammar*. Ljubljana: DZS, 1979.

Brglez, M. E-sporočilo, februar 2024.

Gorenc, B. Ustno, februar 2024.

Gorjak, Z., Drobne, L. *Prevajanje dr. Seussove poezije za otroke*. Celje, 2019.

Grošelj, N. *Trajne dileme pri prevajanju književnosti*. Knjižnica, letnik 60, številka 2/3, str. 151-164.

Još, B. *Prevajanje frazemov iz slovenščine v angleščino v slikanici »Slovenske ljudske pravljice«* (Magistrsko delo). Maribor: Filozofska fakulteta, Univerza v Mariboru, junij 2022.

Marčun, S. *Prevajanje lastnih imen – otroška literatura (Diplomsko delo)*. Maribor: Filozofska fakulteta, Univerza v Mariboru, Oddelek za prevajalstvo, 2015.

Milošič Jeza, N. *Being revolting in two languages: Roald Dahl's children's poetry in slovene translation* (Diplomsko delo). Maribor: Filozofska fakulteta, Univerza v Mariboru, Oddelek za prevodoslovje, 2012

Orel Kos, S. E-sporočilo, februar 2024.

Orel Kos, S. Ustno, februar 2024

Pisanski Peterlin, A. E-sporočilo, februar 2024

Plemenitaš, K. E-sporočilo, december 2023

Zorko, D. *Vloga ilustracij pri prevajanju slikanic iz angleščine v slovenščino* (Magistrsko delo). Ljubljana: Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, 2019.